

ย่อผลงาน ๒๖ ดร. คู่
สุดยอด

๒๖ โมเดล

พุทธบริหารการศึกษา

แนวคิด มุมมองและประสบการณ์การวิจัย

หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา
ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๒๖ โมเดล พุทธบริหารการศึกษา

แนวคิด มุมมองและประสบการณ์การวิจัย

พิมพ์ครั้งที่ ๑: พฤษภาคม ๒๕๕๘ จำนวน ๓,๐๐๐ เล่ม
สงวนลิขสิทธิ์โดย :

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา ภาควิชาบริหารการศึกษา
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ที่ปรึกษา :

พระพรหมบัณฑิต,ศ.ดร.
พระราชวรเมธี,ดร.
พระศรีคัมภีรญาณ,ศ.ดร.
พระเมธีธรรมาจารย์
พระมหาสมบุรณ์ วุฑฒิกโร,ดร.
พระครูโสภณพุทธนิศาสตร์,ดร.
พระมหาสมบุรณ์ สอนโม,ดร.
รศ.ดร.ชาติตาญ พิทักษ์ธนาคม
รศ.ดร.ธีรยุทธ พึ่งเพียร

บรรณาธิการ : พระมหาสุหิตย์ อานาภโร,ดร.

ผู้ช่วยบรรณาธิการ : รศ.ดร.สมศักดิ์ บุญปู

กองบรรณาธิการ :

พระมหาสหัส อุติสาโร,ดร.
พระครูสังฆรักษ์เผด็จ จิรกุโธ
ผศ.ดร.ธินดา ศิริวรรณ
ผศ.ดร.สุทธิพงษ์ ศรีวิชัย
ผศ.ดร.สิน งามประโคน
ผศ.ดร.ชาวล ศิริวัฒน์
อาจารย์เกษม แสงนนท์
อาจารย์พีรวัฒน์ ชัยสุข

ฝ่ายจัดเตรียมต้นฉบับ : พระมหาญาณวัฒน์ อุตรทนต์,ดร., อาจารย์พีรวัฒน์ ชัยสุข

ฝ่ายศิลป์ : พีรวัฒน์ ชัยสุข

พิมพ์ที่ :

โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
แขวงพระบรมมหาราชวัง เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๐๐
โทร. ๐๒-๒๒๑-๘๘๐๒, ๐๒-๒๒๓-๕๖๑๓ โทรสาร. ๐๒-๒๒๓-๕๖๒๓

สารจากอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยมุ่งปฏิบัติพันธกิจสำคัญ
ในฐานะอุดมศึกษาที่มีคุณภาพ และได้มาตรฐานสากล โดยจัดการเรียนการ
สอนในลักษณะของการนำความรู้ด้านพระพุทธศาสนาบูรณาการกับศาสตร์
สมัยใหม่ให้เกิดเป็นองค์ความรู้ใหม่ที่นำไปสู่การพัฒนาจิตใจและสังคมอย่าง
ยั่งยืน

หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา
คณะครุศาสตร์ ได้จัดพิมพ์หนังสือ “๒๖ โมเดล พุทธบริหารการศึกษา :
แนวคิด มุมมอง และประสบการณ์การวิจัย” ซึ่งเป็นการสังเคราะห์
ผลงานวิจัยของดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา ถือว่าเป็น
ข้อมูลทางวิชาการที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และ
เป็นการประยุกต์หลักธรรมทางพระพุทธศาสนากับศาสตร์สมัยใหม่ได้อย่าง
กลมกลืน นับว่า ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา
พุทธบริหารการศึกษา มีวิสัยทัศน์ด้านการศึกษาที่ยาวไกลเป็นอย่างยิ่ง

ขออนุโมทนา รศ.ดร.สมศักดิ์ บุญปู ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธ
ศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์
กองบรรณาธิการ ผู้มีส่วนร่วมในการจัดพิมพ์หนังสือ และดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา ที่ได้ช่วยกันผลิตผลงานวิชาการแก่สังคม
อันเป็นสร้างองค์ความรู้ด้วยการบูรณาการหลักธรรมในพระพุทธศาสนากับ
ศาสตร์สมัยใหม่ให้เกิดเป็นประโยชน์แก่การพัฒนาด้านพระพุทธศาสนาและ
ด้านการบริหารการศึกษาได้เป็นอย่างดี ตรงตามหลักปรัชญาของ
มหาวิทยาลัยว่า “จัดการศึกษาพระพุทธศาสนา บูรณาการกับศาสตร์
สมัยใหม่ พัฒนาจิตใจและสังคม”

(พระพรหมบัณฑิต, ศ.ดร.)

อธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

สารจาการรองอธิการบดีฝ่ายบริหาร

หนังสือ "๒๖ โมเดล พุทธบริหารการศึกษา : แนวคิด มุมมอง และประสบการณ์การวิจัย" ซึ่งจัดพิมพ์โดยหลักสูตร พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา คณะ ครุศาสตร์ นับว่า เป็นหนังสือที่มีคุณค่าและมีประโยชน์ต่อ การศึกษา เพราะเป็นการสังเคราะห์และวิเคราะห์งานวิจัยระดับ ปริญญาเอกจำนวน ๒๖ เรื่อง ที่ผ่านกระบวนการขั้นตอน ทางการศึกษาวิจัยหลายขั้นตอน โดยการบูรณาการหลักธรรมใน พระพุทธศาสนากับศาสตร์สมัยใหม่ จนเกิดองค์ความรู้ใหม่ขึ้น แล้วได้นำมาเผยแพร่ด้วยการสร้างสรรค์รูปแบบใหม่ในการ นำเสนอผลงานวิจัยได้อย่างน่าสนใจและน่าศึกษาค้นคว้าเป็น อย่างดี

ขออนุโมทนา รศ.ดร.สมศักดิ์ บุญปู ผู้อำนวยการ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหาร การศึกษา คณะครุศาสตร์ ที่มีส่วนจัดทำหนังสือ และดุษฎี บัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา ที่ได้ร่วมแรงร่วมใจผลิต ผลงานวิชาการอันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการศึกษาของ ประเทศชาติสืบต่อไป

(พระราชนวเมธี, ดร.)

รองอธิการบดีฝ่ายบริหาร

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

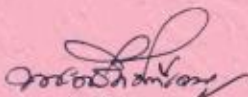
สารจากรองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ

การศึกษาระดับปริญญาเอก เป็นการศึกษาที่มีการวิเคราะห์ เปรียบเทียบ ปรับปรุง พัฒนาเรื่องต่างๆ ที่สัมพันธ์กันอย่างละเอียดถี่ถ้วน โดยมีวิธีการที่หลากหลายในการศึกษาเพื่อให้ได้ข้อมูลอย่างสมบูรณ์ครบถ้วน ให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ และสามารถนำเรื่องต่างๆ มาหลอมรวมเป็นสิ่งใหม่ เพื่อให้ได้องค์ความรู้ใหม่ สร้างสรรค์ความรู้ที่ทันสมัย และเพื่อพัฒนากระบวนการทางการศึกษาให้เกิดขึ้นได้

หนังสือเรื่อง “๒๖ ไมเคิล พุทธบริหารการศึกษา : แนวคิด มุมมอง และประสบการณ์การวิจัย” เป็นการสร้างสรรค์องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย แล้วนำมาสร้างรูปแบบใหม่ และจัดว่าเป็นนวัตกรรมทางการวิจัยที่ได้สังเคราะห์ผลงานวิจัยของดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา จำนวน ๒๖ รูป/คน สรุปออกมาเป็น ๒๖ ไมเคิล พุทธบริหารการศึกษา ถือว่าเป็นข้อมูลทางวิชาการที่มีคุณค่าและมีประโยชน์ต่อการบริหารการศึกษา เพราะเป็นการบูรณาการหลักพุทธธรรมกับศาสตร์สมัยใหม่ได้เป็นอย่างดี

ขออนุโมทนาในกุศลเจตนาของ รศ.ดร.สมศักดิ์ บุญปู ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ กองบรรณาธิการ และดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา ที่ได้สร้างสรรค์รูปแบบใหม่ทางการวิจัยในการเผยแพร่ผลงานวิจัยของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยให้ชาวโลกได้ศึกษาและนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างกว้างขวางสืบไป

(พระศรีวัฒน์กวีญาณ, ศ.ดร.)

รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

สารจากคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

นโยบายหลักในการบริหารงานของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลราชวิทยาลัย คือ การผลิตมหาบัณฑิตและดุษฎีบัณฑิตให้มีความรู้ดีและความประพฤติดี สามารถนำไปบูรณาการเข้ากับศาสตร์สมัยใหม่เพื่อพัฒนาจิตใจและสังคม รวมทั้งการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ทางพระพุทธศาสนาและบูรณาการกับศาสตร์อื่นๆ อย่างเหมาะสม

หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ ได้จัดพิมพ์หนังสือ “๒๖ โมเดล พุทธบริหารการศึกษา : แนวคิด มุมมอง และประสบการณ์การวิจัย” ขึ้นมา ซึ่งเป็นหนังสือที่ได้สรุปและสังเคราะห์ผลงานวิจัยของดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา จำนวน ๒๖ รูป/คน ที่ได้จะได้รับปริญญาในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ นี้ นับว่าเป็นการพัฒนาต่อยอดองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยแล้วนำมาเผยแพร่ในรูปแบบที่เป็นนวัตกรรมทางการศึกษา และเป็นประโยชน์ต่อการนำผลงานวิจัยไปใช้ในการประยุกต์ใช้กับสังคมไทยได้อย่างนำศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมเป็นอย่างมาก

ขออณุโมทนา รศ.ดร.สมศักดิ์ บุญป๋ ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ กองบรรณาธิการ และดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา ที่ได้ร่วมกันจัดทำหนังสือ “๒๖ โมเดล พุทธบริหารการศึกษา : แนวคิด มุมมอง และประสบการณ์การวิจัย” นี้ขึ้นมา เพื่อเผยแพร่หลักการบูรณาการพุทธธรรมกับศาสตร์ทางการบริหารการศึกษาให้เกิดประโยชน์แก่สังคมไทย

(พระมหาสมบุญ ฐตฺถสิโร, ดร.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

สารจากคณบดีคณะครุศาสตร์

คณะครุศาสตร์มีปรัชญา คือ “ศึกษาดี มีคุณธรรม นำความรู้สู่สังคม” โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญ ๓ ประการ ได้แก่

๑. เพื่อจัดการศึกษาแก่พระภิกษุสามเณร บุคคลทั่วไป ให้มีความรู้ความสามารถในศาสตร์ความเป็นครู การจัดการศึกษา การสอน และการเผยแพร่พระพุทธศาสนา

๒. เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีปฏิปทานำเสนอโลก ใฝ่รู้ใฝ่คิด เป็นผู้นำด้านจิตใจและปัญญา รู้จักเสียสละเพื่อพระพุทธศาสนาและสังคม

๓. เพื่อประยุกต์และพัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การวิจัย และบริการ

๔. เพื่อส่งเสริมและเผยแพร่องค์ความรู้ด้านการศึกษาและพุทธธรรมสู่สังคม ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ชำรงรักษาเอกลักษณ์ และภูมิปัญญาไทย

หนังสือ “๒๖ โมเดล พุทธบริหารการศึกษา : แนวคิด มุมมอง และประสบการณ์การวิจัย” นี้ จึงเป็นการจัดทำขึ้นที่สอดคล้องกัน วัตถุประสงค์ของคณะครุศาสตร์ คือ เป็นนวัตกรรมทางการวิจัย ที่หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา ได้นำองค์ความรู้จากการวิจัยของดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา จำนวน ๒๖ รูป/คน นำมาสังเคราะห์และสรุปเป็น ๒๖ โมเดล พุทธบริหารการศึกษา จึงนับว่าเป็นการนำเสนอหลักพุทธธรรมมาบูรณาการกับศาสตร์สมัยใหม่ได้อย่างน่าอ่านและน่าสนใจมาก

ขออนุโมทนา รศ.ดร.สมศักดิ์ บุญปู ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ คณะทำงานจัดทำหนังสือ และดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา ที่ได้ร่วมแรงใจผลิตผลงานนวัตกรรมทางการวิจัย อันเป็นรูปแบบใหม่ในการเผยแพร่ผลงานวิจัยของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยแก่ผู้สนใจสืบไป

(พระครูโสภณพุทธิศาสตร์, ดร.)

คณบดีคณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

บทนำ

ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้เปิดหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา เมื่อ พ.ศ. ๒๕๔๔ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อผลิตบัณฑิตระดับบัณฑิตศึกษา

๑. ให้มีความรู้ ความเข้าใจ และมีวิสัยทัศน์ในการบริหาร การศึกษาระดับสากล สามารถบูรณาการเข้ากับหลักพระพุทธศาสนาและ ศาสตร์สมัยใหม่ได้อย่างกลมกลืน

๒. ให้มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านบริหารการศึกษา สามารถ สังเคราะห์ วิเคราะห์ วิจัย จัดระบบ ประเมินผลข้อมูล และพัฒนาองค์ ความรู้ใหม่ๆ

๓. ให้มีภาวะผู้นำ และเป็นแบบอย่างที่ดี มีความฉลาด สามารถ นำความรู้คู่คุณธรรมตามหลักพระพุทธศาสนาที่ลึกซึ้งสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ทั้งด้านกายภาพ สังคม จิตใจและปัญญา ต่อชุมชน สังคมและประเทศชาติ

หนังสือ “๒๖ โมเดล พุทธบริหารการศึกษา : แนวคิด มุมมอง และประสบการณ์การวิจัย” นี้ เป็นการสังเคราะห์และสรุปผลงานวิจัยของ ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา รุ่นที่ ๑ จำนวน ๒๖ รูป/คน ที่ได้สำเร็จการศึกษาและรับปริญญาในปี พ.ศ. ๒๕๔๘ โดยงานวิจัยทั้ง ๒๖ เรื่องนี้เป็นการวิจัยที่บูรณาการหลักพุทธธรรมกับศาสตร์สมัยใหม่แล้ว พัฒนาตามขั้นตอนการวิจัยจนเกิดองค์ความรู้ใหม่ขึ้น นอกจากนี้ หนังสือ เล่มนี้ยังนับได้ว่า เป็นนวัตกรรมทางการวิจัยที่ได้สังเคราะห์องค์ความรู้จาก การวิจัยแล้วนำมาเผยแพร่ในรูปแบบใหม่ เพื่อนำเสนอผลงานวิจัยใน รูปแบบสร้างสรรค์ใหม่ทำให้งานวิจัยเกิดความน่าศึกษาและน่าสนใจมาก ยิ่งขึ้น

ขอขอบคุณคณาจารย์ กองบรรณาธิการ ผู้มีส่วนร่วมจัดพิมพ์ หนังสือ และดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา ที่ได้ร่วมแรงร่วม ใจสร้างสรรค์นวัตกรรมทางการวิจัยเล่มนี้ขึ้นมา เพื่อเผยแพร่องค์ความรู้ ใหม่จากการวิจัยอันจะเป็นประโยชน์ต่อวงการศึกษานี้ต่อไป

(รศ.ดร.สมศักดิ์ บุญป)

รองคณบดีคณะครุศาสตร์ฝ่ายบริหาร
ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา

บทบรรณาธิการ

คณะผู้จัดทำได้ดำเนินการจัดพิมพ์หนังสือ “๒๖ โมเดล
พุทธบริหารการศึกษา : แนวคิด มุมมอง และประสบการณ์การวิจัย”
ซึ่งเป็นภาระสิ่งเคราะห์ผลงานวิจัยของคณาจารย์บัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหาร
การศึกษา รุ่นที่ ๑ จำนวน ๒๖ รูป/คน ที่ได้สำเร็จการศึกษาและเข้ารับ
ปริญญาในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ และจัดได้ว่า หนังสือเล่มนี้เป็นนวัตกรรม
ทางการวิจัย ที่ได้นำองค์ความรู้ใหม่จากการวิจัยแล้วนำมาเผยแพร่เพื่อให้
เป็นประโยชน์ด้านการศึกษา การบริหารการศึกษาและการวิจัย ในรูปแบบ
สร้างสรรค์ ทำให้หนังสือเล่มนี้เพิ่มความน่าอ่าน น่าสนใจและนำศึกษา
ค้นคว้าเป็นอย่างมาก

หนังสือ “๒๖ โมเดล พุทธบริหารการศึกษา : แนวคิด มุมมอง
และประสบการณ์การวิจัย” เกิดจากความต้องการที่จะเห็นรูปแบบการ
นำเสนอผลงานวิจัยแบบสร้างสรรค์และรูปแบบใหม่ๆ และเกิดจากการ
สังเคราะห์และสรุปผลการวิจัยจากคณาจารย์ จำนวน ๒๖ เรื่อง ซึ่งแต่ละ
ท่านก็ได้นำเสนอแนวคิด มุมมอง และประสบการณ์จากการวิจัยในแต่ละ
เรื่อง แล้วสรุปมาเป็น ๒๖ โมเดล พุทธบริหารการศึกษา ในประเด็นสำคัญ
โดยย่อ คือ ความเป็นมาและความสำคัญ วัตถุประสงค์ วิธิตำเนินการวิจัย
กระตุ้นความคิด หลักพุทธธรรมและหลักทฤษฎี สำคัญ ข้อสังเกตและ
การนำไปใช้ ประวัติผู้วิจัย ที่อยู่ปัจจุบันและอ้างอิง

ขออนุโมทนา รศ.ดร.สมศักดิ์ บุญปู้ ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธ
ศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์
กองบรรณาธิการ ผู้มีส่วนร่วมในการจัดพิมพ์หนังสือ และคณาจารย์บัณฑิต
สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา ที่ได้ร่วมมือร่วมใจจัดทำหนังสือเล่มนี้ขึ้น
ซึ่งจะก่อให้เกิดคุณค่าและประโยชน์ต่อการศึกษา การบริหารการศึกษา
และการวิจัย ได้เป็นอย่างดี

(พระมหาสุหิตย์ อานาการโ, ดร.)

ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

บรรณาธิการ

สารบัญ

ก	สารจากอธิการบดี
ข	สารจากระองอธิการบดีฝ่ายบริหาร
ข	สารจากระองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ
ค	สารจากคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
ง	สารจากคณบดีคณะครุศาสตร์
จ	บทนำ
ฉ	บทบรรณาธิการ
ช	สารบัญ
๑	การจํากัดการทางการเมืองการศึกษาในพระพุทธศาสนา : พระครูวิมลคุณากร อธิการบดี จันทบุรีธรรมบาลี
๓	พุทธวิธีการสร้างรูปแบบภาวะผู้นำ : พระครูสิทธิชัยกิจธรรมาภรณ์ อธิการบดี (พิเศษ)
๕	การพัฒนาตนเองเชิงพุทธศาสตร์ : นางสาวกวีระ รัตนศิริ
๗	พุทธศาสตร์เชิงพุทธในการบริหารโรงเรียน : พระครูพนมธมฺมโกศล (พิเศษ) อธิการบดี (พิเศษ)
๙	ภาวะผู้นำตามหลักพุทธธรรม : พระครูโกศลธรรมาภรณ์ (พิเศษ) อธิการบดี (พิเศษ)
๑๑	แก้ปัญหาทางการทะเลาะวิวาทเชิงพุทธ : พระครูบุญนาคธรรมาภรณ์ (พิเศษ) อธิการบดี (พิเศษ)
๑๓	สมรรถนะของผู้บริหารตามหลักพุทธธรรม : พระครูพิทักษ์ธรรมวิจิตร (พิเศษ) อธิการบดี (พิเศษ)
๑๕	กลยุทธ์การสร้างศาสนทายาทภาษาบาลี : พระมหาพนมมาลี ขาญนโม (พิเศษ)
๑๗	กัลยาณมิตรและสมรรถนะของครูสอนบาลี : พระมหาพนมมาลี ขาญนโม (พิเศษ)
๑๙	ภาวะผู้นำเชิงพุทธในการส่งเสริมความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ : พระครูวิมลคุณากร (พิเศษ) อธิการบดี (พิเศษ)
๒๑	การบริหารความขัดแย้งเชิงพุทธ : พระครูพิทักษ์ธรรมวิจิตร (พิเศษ) อธิการบดี (พิเศษ)
๒๓	ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการพัฒนาการจัดการศึกษา : นางสาวปวีณา สมนิยะ
๒๕	กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนวิถีพุทธ : พระครูโกศลธรรมาภรณ์ (พิเศษ) อธิการบดี (พิเศษ)
๒๗	กระบวนการพัฒนาวัดให้เป็นแหล่งการเรียนรู้ : พระครูวิมลคุณากร (พิเศษ) อธิการบดี (พิเศษ)
๒๙	การพัฒนาแบบการจัดการเรียนการสอนธรรมศึกษา : พระครูบุญนาคธรรมาภรณ์ (พิเศษ) อธิการบดี (พิเศษ)
๓๑	การบริหารโรงเรียนวิถีพุทธชั้นนำ : พระมหาพนมมาลี ขาญนโม (พิเศษ)
๓๓	รูปแบบการสอนวิชาการธรรมฐาน : พระครูสิทธิชัยกิจธรรมาภรณ์ อธิการบดี (พิเศษ)
๓๕	พุทธศาสตร์การท่องเที่ยวทางการศึกษาวัฒนธรรม : พระครูบุญนาคธรรมาภรณ์ (พิเศษ) อธิการบดี (พิเศษ)
๓๗	การสร้างเครือข่ายด้านการศึกษาสงเคราะห์ : พระครูบุญนาคธรรมาภรณ์ (พิเศษ) อธิการบดี (พิเศษ)
๓๙	ค่ายคุณธรรมเชิงพุทธ : พระครูพิทักษ์ธรรมวิจิตร (พิเศษ) อธิการบดี (พิเศษ)
๔๑	พุทธบูรณาการเพื่อการพัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้ : นางพนมมาลี ขาญนโม
๔๓	การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อการพัฒนาสมรรถนะบุคลากร : นางสุวิทย์ คำปาลี
๔๕	แนวคิดทางการศึกษาของพระพุทธพรมคุณาภรณ์ (ป. อ. ปยุตโต) : พระมหาบุญนาคธรรมาภรณ์ อธิการบดี (พิเศษ)
๔๗	การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนา : พระครูบุญนาคธรรมาภรณ์ (พิเศษ) อธิการบดี (พิเศษ)
๔๙	การส่งเสริมภาวะผู้นำตามหลักพุทธจริยธรรม : พระครูวิมลคุณากร (พิเศษ) อธิการบดี (พิเศษ)
๕๑	สมรรถนะการสอนวิชาพระพุทธศาสนาของครู : พระครูบุญนาคธรรมาภรณ์ (พิเศษ) อธิการบดี (พิเศษ)

EDUCATIONAL ORGANIZING IN BUDDHISM

การจัดองค์กรทางการศึกษาในพระพุทธศาสนา

กระตุ้นความคิด

โครงสร้างขององค์กรทางพระพุทธศาสนาส่วนเป็นตำแหน่งทางการศึกษาทั้งหมดทั้งนี้ก็เพราะตำแหน่งดังกล่าวล้วนเป็นตำแหน่งที่ตั้งขึ้นมาเพื่อที่จะมีส่วนหรือเข้าไปควบคุมหรือขัดเกลาให้สมาชิกทุกคน ในองค์กรได้รับการฝึกฝนและพัฒนาได้อย่างถูกต้อง เช่น ตำแหน่งพระธรรมธร พระวินัยธร ซึ่งถือว่าเป็นตำแหน่งทางการปกครอง แต่ในสาระจริงๆ แล้วพระวินัยธรผู้ที่ทำหน้าที่ควบคุมพฤติกรรมของพระภิกษุตามเนาะหรือเป็นผู้ทำหน้าที่ในการตัดสินคดีความหรืออภิกษัมของคณะสงฆ์ชั้นโลกาวิไลและแล้วก็เป็นการทำหน้าที่เพื่อให้นักศึกษาอบรมแก่พระภิกษุสามเณรนั่นเอง

พุทธธรรมและหลักทฤษฎี

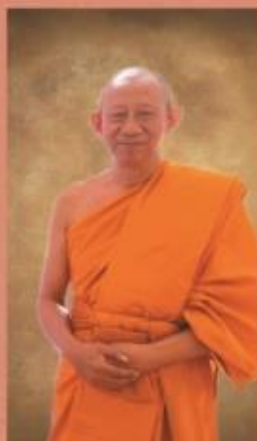
- สารานุกรมธรรม ๖
- สัปตปาย ๓
- อภิธานนิยาม ๓
- จักร ๔
- หลักการบริหาร Henri J. Fayol
- ทฤษฎีแห่งรุ่งโรจน์ของมวลสัตว์

กระบวนการปกครองหรือการชำระอธิกรณ์นั้นพระวินัยธรก็ล้วนมีจิตเมตตามุ่งประโยชน์ให้เกิดกับผู้ที่เกี่ยวข้องโดยมุ่งหวังให้ผู้นั้นมีพัฒนาการและปฏิบัติให้อยู่ในกรอบของการศึกษาและสามารถดำเนินชีวิตไปสู่เป้าหมายของความเป็นอิสระได้ ดังนั้น กรอบในการจัดองค์กรทางพระพุทธศาสนานั้นจึงมีความสัมพันธ์กับการศึกษาของพระภิกษุ ภิกษุณี หรือบริวาร ๔ ในทางพระพุทธศาสนาเป็นอย่างดียิ่ง ปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงการวิเคราะห์รูปแบบการจัดการองค์กรทางการศึกษาในพระพุทธศาสนา เพื่อวิเคราะห์การจัดองค์กรสงฆ์กับแนวคิดการจัดองค์กรกับศาสตร์สมัยใหม่ อันจะก่อให้เกิดประโยชน์แก่คณะสงฆ์ สังคมไทย และในวงการทางการศึกษาของไทย

รูปแบบที่ได้ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ประชากร หรือ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ (Key Informants) จำนวน ๑๔ รูป/คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ การแบบสัมภาษณ์เชิงลึกที่มีโครงสร้าง (Structured In-Depth-Interview) วิเคราะห์เนื้อความที่ได้จากการสัมภาษณ์ และสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) จากผู้บริหาร นักวิชาการทางศาสนา และนักวิชาการทางการบริหารการศึกษา ๑๐ รูป/คน

ข้อสังเกตและการนำไปใช้

การจัดองค์กรทางการศึกษาในพระพุทธศาสนาจะต้องคำนึงถึงปัจจัยสถานการณ์หรือสภาพแวดล้อม ที่สำคัญอยู่ ๕ ประการ คือ ๑) กลยุทธ์ ๒) สภาพแวดล้อม ๓) ขนาดและวงจรชีวิตขององค์กร ๔) เทคโนโลยี ๕) ความเกี่ยวพันของแผนงาน ส่วนการจัดองค์กรตามศาสตร์สมัยใหม่นั้นมีหลักการจัดองค์กรอยู่ ๕ ประการ คือ ๑) การกำหนดวัตถุประสงค์ ๒) การจัดแบ่งงาน ๓) การมอบอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ ๔) การจัดสายการบังคับบัญชา และช่วงของการบังคับบัญชา ๕) การประสานงาน นอกจากนี้ การจัดองค์กรทางพระพุทธศาสนาที่ปรากฏในคัมภีร์พระพุทธศาสนาเป็นการจัดองค์กรที่เกิดขึ้นมาจากความประสงค์ของพระพุทธองค์ที่ต้องการจะสร้างความสำเร็จในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาและจัดระบบคิดและการศึกษาแบบพุทธให้เกิดขึ้นในสมัยพุทธกาล โดยมีเหตุผลของการจัดองค์กรอยู่ ๔ ประการคือ ๑) การเปลี่ยนแปลงทางด้านการเมืองการปกครอง ๒) การเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ๓) การเปลี่ยนแปลงทางด้านศาสนา ๔) การเพิ่มจำนวนของภิกษุภิกษุณี และ มีพัฒนาการในการจัดองค์กรตั้งแต่ครั้งพุทธกาลถึงปัจจุบัน

อ้างอิง

พระครูวิมลตฤกการ (หิมอุทธ) จันทโน/สวนมาลี) (๒๕๕๗). "การวิเคราะห์รูปแบบการจัดองค์กรทางการศึกษาในพระพุทธศาสนา". วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

ประวัติผู้วิจัย

พระครูวิมลตฤกการ (หิมอุทธ) สวนมาลี) ประวัติการศึกษา
ประโยค ๑๒, ป.บส., พจน., พจน.(การบริหารการศึกษา), พจน. (พุทธบริหารการศึกษา)

ที่อยู่ปัจจุบัน

วัดศาลาสำโรง ตำบลสำโรงเหนือ อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ ๑๐๒๐๒๐

E-mail: dewu280@hotmail.co.th

โทรศัพท์: ๐๒-๕๓๓๓-๕๓๓๓๓๓

การจัดองค์กรทางการศึกษาในพระพุทธศาสนาจะต้องคำนึงถึงปัจจัยสถานการณ์หรือสภาพแวดล้อม ที่สำคัญอยู่ ๕ ประการ คือ ๑)กลยุทธ์ ๒) สภาพแวดล้อม ๓) ขนาดและวงจรรชีวิตขององค์กร ๔) เทคโนโลยี ๕) ความเกี่ยวพันของแผนกงาน

ส่วนการจัดองค์กรตามศาสตร์สมัยใหม่นั้นมีหลักการจัดองค์กรอยู่ ๕ ประการ คือ ๑) การกำหนดวัตถุประสงค์ ๒) การจัดแบ่งงาน ๓) การมอบอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ ๔) การจัดสายการบังคับบัญชาและช่วงของการบังคับบัญชา ๕) การประสานงาน นอกจากนี้ การจัดองค์กรทางพระพุทธศาสนาที่ปรากฏในคัมภีร์พระพุทธศาสนาเป็นการจัดองค์กรที่เกิดขึ้นมาจากความประสงค์ของพระพุทธองค์ที่ต้องการจะสร้างความสำเร็จในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาและจัดระบบคิดและการศึกษาแบบพุทธให้เกิดขึ้นในสมัยพุทธกาล โดยมีเหตุผลของการจัดองค์กรอยู่ ๔ ประการคือ ๑) การเปลี่ยนแปลงทางด้านการเมืองการปกครอง ๒) การเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ๓) การเปลี่ยนแปลงทางด้านการศาสนา ๔) การเพิ่มจำนวนของภิกษุบริษัท และมิพัฒนาการในการจัดองค์กรตั้งแต่ครั้งพุทธกาลถึงปัจจุบัน

CTK 7,4,5,5,3 model

พุทธวิธีการสร้างรูปแบบภาวะผู้นำ

กระตุ้นความคิด

พุทธวิธีการสร้างรูปแบบภาวะผู้นำทางการศึกษาของผู้บริหารประกอบด้วย

๑) ทักษะด้านความรู้ความสามารถ เข้าใจเกี่ยวกับความสำคัญที่ซ่อนภายในองค์กร

๒) ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหาร การทำงานกับบุคลากรในให้บรรลุ และเสริมสร้างความเข้าใจอันดี ความร่วมมือซึ่งกันและกันภายในองค์กร

๓) ทักษะด้านวิธีการความสามารถในการใช้เครื่องมือต่างๆ ในการทำงานให้ถูกต้องตามวิธีการ ทักษะด้านนี้เกี่ยวข้องกับความรู้เฉพาะด้านความสามารถเฉพาะอย่าง ตลอดจนเทคนิคต่างๆ ในงานเฉพาะตน

พุทธธรรมและหลักทฤษฎี

- พุทธปณิธาน
- ทศพิธราชธรรม ๑๐
- ปัญญา ๓
- สัมปติธรรม ๗
- สังคหวัตถุ ๔
- ไตรสิกขา และ
- อริยสัจ ๔

พุทธวิธีการสร้างรูปแบบภาวะผู้นำทางการศึกษาเชิงพุทธ หมายถึงการใช้วิธีการทางพระพุทธศาสนามาเป็นเครื่องมือส่งเสริมขบวนการสร้างสิ่งดีๆ และขบวนการพัฒนาการทำงานกับคนในองค์กรทางการศึกษาเป็นขบวนการมุ่งพัฒนาบุคลากร เพื่อมุ่งสร้างแรงจูงใจ สร้างมนุษยสัมพันธ์ เพื่อการสื่อสารระหว่างบุคลากรด้วยกัน สร้างบรรยากาศในการทำงานในองค์กร เพื่อลดความขัดแย้งระหว่างบุคลากรด้วยหรือระหว่างบุคลากรและองค์กร เพื่อความเจริญเติบโตขององค์กร และปัจจัยทรัพยากรมนุษย์ที่ส่งเสริมประสิทธิภาพ ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่อง “พุทธวิธีการสร้างรูปแบบภาวะผู้นำเชิงพุทธของผู้บริหารการศึกษา ในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” เพื่อการเตรียมความพร้อมในการสร้างและพัฒนาบุคลากรในองค์กรให้น่าองค์กรไปสู่ความเป็นเลิศทางภาวะผู้นำเชิงพุทธของผู้บริหารการศึกษา

โมเดลนี้ได้มา จากการวิจัยแบบผสานวิธี (Mixed Method) ด้วยการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยคุณภาพโดยการวิจัยเชิงปริมาณ เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามจากประชากรจำนวน ๙๔ รูป/คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิจัยเชิงคุณภาพเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) จำนวน ๑๓ รูป/คน ด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกที่มีโครงสร้าง (Structured In-Depth-Interview) และการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) จากผู้เชี่ยวชาญ ๔ รูป/คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการพรรณนาด้วยเทคนิคการวิเคราะห์ ๖ C's

ข้อสังเกตและการนำไปใช้

กรอบแนวคิดทางการปฏิบัติเชิงกระบวนการสู่ความเป็นอัตลักษณ์ของรูปแบบภาวะผู้นำเชิงพุทธที่มีมิติด้วยพฤติกรรม ภายนอก จิตภาพ ปัญญาภาพ ขารมีภาพ มีพุทธสัจจะ ศิลปะจากสาระธรรมที่แก้วอร่า ได้ข้อค้นพบใหม่จากการวิจัย พุทธวิธีการสร้างรูปแบบภาวะผู้นำเชิงพุทธของผู้บริหารการศึกษา สามารถประยุกต์เข้ากับหลักพุทธธรรมได้ และมีข้อเสนอแนะว่าควรมีโครงการสร้างหลักสูตรภาวะผู้นำทางการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาและมหาบัณฑิต และพัฒนาหลักสูตรภาวะผู้นำทางการศึกษาเชิงพุทธ

BUDDHIST-ORIENTED SELF-DEVELOPMENT

การพัฒนาตนเองเชิงพุทธศาสตร์

กระตุณความคิด

ในการฝึกศึกษาหรือศึกษาจึงคือเป็น ๓ แต่ในเวลาวิเศษ เราต้องการดูรายละเอียดให้กระจ่างแจ้ง ก็ดูให้ชัดไปเป็นอย่าๆ ไม่ต้องดูพร้อมกันทีเดียว เลยแยกเป็น ๔ ก็เป็นกรรมมา ๔ กล่าวคือ สิกขาข้อที่ ๑ แยกไปเป็นกรรมมา ๒ คือ เป็นการสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมด้านวัตถุอย่างหนึ่ง (กายกรรม) และการสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทางสังคมอย่างหนึ่ง (ศีลกรรม) ๓ กระบวนการคุณธรรม (ใจดี ปุญฺญะ)

พุทธธรรมและหลักทฤษฎี

- พหุ
- ไตรสิกขา
- กรรมมา ๔
- การพัฒนาตนเอง ๓ ได้แก่ วิชาดี กาย และจิต (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, ๒๕๖๑)

ในสังคมปัจจุบัน ผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวเอกชนมีปัญหาเกี่ยวกับการบริหารจัดการต่างๆ เช่น การบริหารจัดการเวลา และการระงับที่หนัก รวมไปถึงปัญหานักศึกษาอาชีวศึกษาที่นับวันจะทวีความรุนแรงมากขึ้น ทำให้นักบริหาร ศิริพร ทศนศรี เกิดความสนใจในเรื่องนี้และได้ทำการวิจัยเรื่อง “การพัฒนาตนเองเชิงพุทธศาสตร์ของผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวเอกชน” ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการณ์และการพัฒนาตนเองเชิงพุทธศาสตร์ของผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวเอกชน เพื่อวิเคราะห์การพัฒนาตนเองเชิงพุทธศาสตร์กับการบริหารสถานศึกษาอาชีวเอกชน และเพื่อเสนอหลักการพัฒนาดังกล่าวเชิงพุทธศาสตร์ของผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวเอกชน

โดยมีวิธีวิจัยเป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Method) ด้วยการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการวิจัยเชิงปริมาณ ได้เก็บข้อมูลจากผู้บริหารด้วยแบบสอบถาม จำนวน ๘๓ ชุด วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) ด้วยค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพ ได้เก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) จำนวน ๑๐ รูป/คน ด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกที่มีโครงสร้าง (Structured In Depth Interview) และการสนทนากลุ่ม (Focus Group) จำนวน ๔ รูป/คน

ข้อสังเกตและการนำไปใช้

ผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวเอกชนนั้นรูปแบบการพัฒนาด้านที่แตกต่างกันไป หากผู้บริหารสถานศึกษานั้นอยู่ในศาสนาพุทธก็จะยึดหลักธรรมของพระพุทธเจ้ามาเป็นแนวทางในการพัฒนาดังกล่าวในแต่ละโอกาสตามความเหมาะสม และข้อเสนอแนะ คือ ควรมีการจัดทำแผนพัฒนาดังกล่าวโดยมีการกำหนดกิจกรรมตลอดทั้งปีอย่างชัดเจน และมีการประเมินศักยภาพออกมาได้อย่างชัดเจน

อ้างอิง

ศิริพร ทัดศรี. (๒๕๕๓). "การพัฒนาคนรอบข้างหรือคนรอบตัวของผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวเอกชน". วิทยาลัยพุทธศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

ประวัติผู้วิจัย

ประวัติการศึกษา
บ.บ. (การศาสนา)
บ.บ. (การศาสนา)
พ.ด. (พุทธบริหารการศึกษา)

ที่อยู่ปัจจุบัน

๑๐๘ รพ. ๕๖๖ ๒๓
แขวงบางนา เขตบางนา
กรุงเทพมหานคร ๑๐๖๖๐๐

สาระสำคัญ

การพัฒนาคนเองนั้นสามารถใช้หลักพุทธธรรมเข้ามาเป็นส่วนช่วยในการพัฒนาตนเอง หลักธรรมที่เหมาะสม คือ หลักภวนา ๔ ประกอบด้วย

- ๑) กายภวนา คือ การพัฒนาด้านร่างกาย ทั้งภายในและภายนอก เช่น การรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ การแต่งกายให้ถูกต้องเหมาะสมตามกาลเทศะ
- ๒) ศีลภวนา คือ การพัฒนาด้านศีลธรรม การมีศีลธรรมในการดำรงชีวิต เช่น การใช้ศีล ๕ มาเป็นแนวทางในการดำรงชีวิตเพื่อความปกติสุข
- ๓) จิตภวนา คือ การพัฒนาด้านจิตใจ การยกระดับจิตใจให้เป็นสุข เช่น การยินดีในความสำเร็จของผู้อื่น การมองโลกในแง่ดี ไม่มีความพยายบาท เป็นต้น
- ๔) ปัญญาภวนา คือ การพัฒนาตนเองด้านปัญญา เช่น การพัฒนาวิชาชีวิตของตนเอง การเข้าอบรมเพิ่มพูนความรู้ความสามารถ ความไม่ประมาท การมีสติในการใช้ชีวิต เป็นต้น

The Buddhist Strategies for Administration

ยุทธศาสตร์เชิงพุทธในการบริหารโรงเรียน

กระตุ้นความคิด

การใช้ยุทธศาสตร์การบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ตามหลักพระพุทธศาสนามีหลักพุทธธรรมที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ให้เข้ากับสภาพสังคม และบริบทพื้นที่อย่างเหมาะสมตามเกณฑ์และกติกา แต่ผู้บริหารกลับไม่ได้นำมาใช้ และปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมสอดคล้อง กลับยึดมั่นอยู่กับศาสตร์การบริหารตะวันตกที่จะมีแต่จุดอ่อนมากมาย และมีปัญหาของผู้นำเชิงยุทธศาสตร์

พุทธธรรมและหลักทฤษฎี

- หลักอริยปท ๘
- หลักพรหมวิหาร ๔
- หลักสี่ปฐิธรรม ๗
- หลักสังกตวิธี ๔
- หลักวิเคราะห์แบบสวอท (SWOT)

ผู้วิจัยทำการศึกษาเรื่อง “ยุทธศาสตร์เชิงพุทธในการบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา” นี้ เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาของโรงเรียน ๔ ด้าน เพื่อศึกษายุทธศาสตร์เชิงพุทธและการใช้ยุทธศาสตร์เชิงพุทธในการบริหารโรงเรียนและเพื่อนำเสนอรูปแบบยุทธศาสตร์เชิงพุทธในการบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา

สำหรับโมเดลนี้จะเรียบวิธีวิจัยเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ กำหนดผู้ให้ข้อมูลหลัก (key informants) ๒๔ คน เลือกแบบเจาะจงจากผู้บริหารระดับผู้จัดการและผู้อำนวยการโรงเรียน ผู้เชี่ยวชาญด้านยุทธศาสตร์เชิงพุทธที่มีประสบการณ์ในการบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ผู้ปฏิบัติการคือครูประจำและครูสอนพิเศษ และผู้ที่เกี่ยวข้องภาครัฐ เครื่องมือในการเก็บข้อมูลได้แก่แบบสัมภาษณ์เชิงลึกที่มีโครงสร้าง (structured in-depth-interview) เก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกต่อต่อตัว (face-to-face in-depth-interview) วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการพรรณนาความ (descriptive interpretation)

ข้อสังเกตและการนำไปใช้

ยุทธศาสตร์เชิงพุทธในการบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาจะต้องมีวิสัยทัศน์ที่จะสร้างศาสนทายาทที่มีปัญญาและเปี่ยมด้วยคุณธรรม ผลักดันให้ประเทศไทยได้เป็นศูนย์กลางด้านพระพุทธศาสนา มีเป้าประสงค์ที่จะให้ผู้เรียนมีสมรรถนะผ่านเกณฑ์มาตรฐานเมืองที่ความรู้ทั้งภูมิธรรมและภูมิความรู้ที่สมบูรณ์ มีการจัดการศึกษาที่ได้มาตรฐาน จำนวนผู้ศึกษาชาวต่างชาติต้องเพิ่มขึ้น ชุมชนได้รับการพัฒนาอย่างถูกต้องมาตรฐานมีชีวิตที่ดีขึ้น ให้พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาสำหรับชาวโลก กำหนดให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางด้านการศึกษาพระพุทธศาสนา และสร้างแผนการเผยแพร่พระพุทธศาสนาทั้งภายในและนอกประเทศ

สาระสำคัญ

รูปแบบยุทธศาสตร์เชิงพุทธในการบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาได้นำเสนอยุทธศาสตร์เชิงพุทธมี ๕ ยุทธศาสตร์ ประกอบด้วย ๑) ยุทธศาสตร์ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารต้องมีการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นศาสนทายาทที่มีคุณภาพโดยใช้หลักพรหมวิหาร ๔ หลักสังคหวัตถุ ๔ และหลักสัปปริสธรรม ๗ มาประยุกต์ใช้ควบคู่กัน ๒) ยุทธศาสตร์การทำงานเป็นทีมเพื่อพัฒนาระบบการบริหารโรงเรียนให้เข้มแข็งตรงตามมาตรฐานโดยใช้หลักสังคหวัตถุ ๔ และหลักกรรมวาจาบาลควบคู่กัน ๓) ยุทธศาสตร์การสร้างวัฒนธรรมแห่งศรัทธาและความเข้าใจโดยกำหนดให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางด้านการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาโดยใช้หลักอิทธิบาท ๔ และหลักสังคหวัตถุ ๔ ควบคู่กัน ๔) ยุทธศาสตร์การกำหนดความรับผิดชอบผู้บริหารโดยการสร้างแผนการเผยแผ่พระพุทธศาสนาทั้งภายในและนอกโดยใช้หลักพรหมวิหารธรรมและผู้บังคับบัญชาใช้หลักอิทธิบาท ๔ ควบคู่กัน ๕) ยุทธศาสตร์การวางแผนและการมีส่วนร่วมโดยการกำหนดให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางด้านการศึกษาพระพุทธศาสนาโดยหลักพรหมวิหาร ๔ และหลักสัปปริสธรรม ๗ ควบคู่กันโดยใช้หลักวิเคราะห์ SWOT เพื่อหา จุดเด่น จุดอ่อน โอกาสพัฒนา ภาวะคุกคาม เป็นตัวชี้วัด

อ้างอิง

พระมหาสมบัตินันทน (ฉลอม), (๒๕๕๗). "ยุทธศาสตร์เชิงพุทธในการบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา". วิทยาลัยพุทธศาสตร์คุณานุกิจ บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

ประวัติผู้วิจัย

ประวัติการศึกษา
ปริญญาตรี ๔ ประโยค, ป.บ.ส., พ.บ., พ.ม. (การบริหารการศึกษา)
พ.ด.ด. (พุทธบริหารการศึกษา)

ที่อยู่ปัจจุบัน

วัดพระสมุทรมงคล ตำบลปากคลองบางลำภวนอก อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ ๑๐๑๓๐

LEADERSHIP SKILLS

ภาวะผู้นำตามหลักพุทธธรรม

กระตุ้นความคิด

ผู้บริหารหรือผู้นำ หรือผู้จัดการองค์การหรือ หัวหน้างาน ไม่ว่าหน่วยงาน เล็กหรือหน่วยงานใหญ่ หน่วยงานราชการ หรือ หน่วยงานเอกชนก็ตาม ย่อม ต้องมีบทบาทที่เป็นผลต่อ ความสำเร็จหรือ ประสิทธิภาพของงานเป็น อย่างยิ่ง หากผู้บริหารมี คุณลักษณะที่ดี แต่ถ้า คุณลักษณะหรือพฤติกรรม ของผู้บริหารไม่ดี แม้ องค์กรจะถูกต้องและดี เพียงใดก็ตามผลงานที่ เกิดขึ้นของหน่วยงานนั้นๆ ย่อมจะสมบูรณ์ได้ยาก

พุทธธรรมและ หลักทฤษฎี

- ๑) หลักการครองตน คือ หลักศีล ๕ หลักสัปปุริสธรรม ๗ หลักชราวลัทธิธรรม ๔ หลักอิทธิบาท ๔ หลักกัปปิยธรรม ๗ และ หลักไตรสิกขา
- ๒) หลักการครองตน คือ หลักพรหมวิหารธรรม ๔ หลักสัปปุริสธรรม ๗ หลักกัลยาณมิตตคำ ๗ หลักอิทธิบาท ๔ และ หลักกัปปิยธรรม ๗
- ๓) หลักการครองงาน หลักสังคหวัตถุ ๔ หลักอิทธิบาท ๔ และ หลักกัปปิยธรรม ๗

“การวิเคราะห์ทักษะภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนวิถีพุทธ ระดับ ประถมศึกษา ตามหลักพุทธธรรม จังหวัดนนทบุรี” เพื่อศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหาร ตามหลักพุทธธรรมในการบริหารจัดการโรงเรียนวิถีพุทธ เพื่อศึกษาทักษะภาวะผู้นำ ของผู้บริหารตามหลักพุทธธรรมในการบริหารจัดการโรงเรียนวิถีพุทธ และเพื่อนำเสนอ ทักษะภาวะผู้นำตามหลักพุทธธรรมของผู้บริหารโรงเรียนวิถีพุทธ ในการบริหารงาน ระดับประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี

โดยมีระเบียบวิธีวิจัยเป็นการวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed method) ด้วยการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยคุณภาพ โดยการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้เก็บข้อมูลจาก กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นผู้บริหาร รองผู้บริหาร หัวหน้าฝ่าย และครู ๒๐๐ รูป/คน วิเคราะห์ ข้อมูลด้วยสถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้เก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน ๓๐ รูป/คน และสนทนากลุ่ม (Focus Group) ผู้ทรงคุณวุฒิ ๘ รูป/คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ข้อสังเกตและการนำไปใช้

จากผลการวิเคราะห์ทักษะภาวะผู้นำตามหลักพุทธธรรมของผู้บริหาร โรงเรียนวิถีพุทธ ระดับประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี ที่เด่นชัด ๔ ด้าน ได้แก่ ศีล ๕ พรหมวิหาร ๔ สัปปุริสธรรม ๗ กัลยาณมิตตรธรรม ๗ ชราวลัทธิธรรม ๔ สังคหวัตถุ ๔ อิทธิบาท ๔ อภิเวทนิยธรรม ๗ และไตรสิกขา และมีข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ๑) ควรศึกษาวิจัยการพัฒนาทักษะภาวะผู้นำของผู้บริหารตามหลักพุทธธรรม ด้านการสื่อสารและภาวะผู้นำในการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนวิถีพุทธ ระดับ ประถมศึกษา ๒) ควรศึกษาวิจัยพัฒนารูปแบบการสร้างทักษะภาวะผู้นำของผู้บริหาร ตามหลักพุทธธรรมด้านการพัฒนาคน การพัฒนาคน และการพัฒนางาน ตามหลัก ไตรสิกขา ๓) ควรศึกษาวิจัยพัฒนาการสร้างทักษะภาวะผู้นำของผู้บริหารตามหลักพุทธ ธรรมด้านการตัดสินใจในการพัฒนางานการบริหารโรงเรียนวิถีพุทธระดับ ประถมศึกษา

อ้ายอิช

พระครูโสภาสนนทกัตติ (กิตติ โสภาสน) (๒๕๔๖). "การวิเคราะห์ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนวิสุทธิพรระดับประถมศึกษาตามหลักพุทธธรรม จังหวัดนนทบุรี". วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

ประวัติผู้วิจัย

ประวัติการศึกษา

ป.ช.พ.บ.

พ.บ. (การบริหารการศึกษา).

พ.ด. (พุทธบริหารการศึกษา).

ที่อยู่ปัจจุบัน

วัดจันทร์ ตำบลบางกรวย อำเภอบาง

กรวย จังหวัดนนทบุรี ๑๑๑๐๐

E-mail:

phakdi.2546@hotmail.com

สาระสำคัญ

รูปแบบทักษะภาวะผู้นำตามหลักพุทธธรรมของผู้บริหารโรงเรียนวิสุทธิพร ในการบริหารงาน ระดับประถมศึกษา จังหวัดนนทบุรี เป็นการบูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักตะวันตกด้านทักษะภาวะผู้นำ โดยมีการบูรณาการหลักพุทธธรรมดังนี้

๑. ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนวิสุทธิพร มีดังนี้ ๑) ด้านการครองตน สอดคล้องกับหลักไตรสิกขา หลักฆราวาสธรรม ๔ หลักอิทธิบาท ๔ หลักศีล ๕ สอดคล้องกับการสร้างมนุษยสัมพันธ์ หลักสัปปริสธรรม ๗ และหลักอปริหานิยธรรม ๗ ๒) ด้านการครองคน สอดคล้องกับหลักพรหมวิหาร ๔ หลักอิทธิบาท ๔ หลักสัปปริสธรรม ๗ หลักกัลยาณมิตร ๗ และอปริหานิยธรรม ๗ ๓) ด้านการครองงาน สอดคล้องกับหลักสังคหวัตถุ ๔ หลักอิทธิบาท ๔ และหลักอปริหานิยธรรม ๗

๒. ทักษะภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนวิสุทธิพร มีดังนี้ ๑) การตัดสินใจ สอดคล้องกับไตรสิกขา และหลักสัปปริสธรรม ๗ ๒) การสร้างแรงจูงใจ สอดคล้องกับหลักฆราวาสธรรม ๔ หลักอิทธิบาท ๔ และหลักสัปปริสธรรม ๗ ๓) การติดต่อสื่อสาร สอดคล้องกับหลักอปริหานิยธรรม ๗ ๔) ภาวะผู้นำในการเปลี่ยนแปลง สอดคล้องกับหลักสังคหวัตถุ ๔ ๕) มนุษย์สัมพันธ์ สอดคล้องกับหลักพรหมวิหาร ๔ หลักศีล ๕ และหลักกัลยาณมิตร ๗

ADHIKARANASAMATHA: อธิกรณสมถะ แก้ไขปัญหาคณะเลขาวิชาวัดเชิงพุทธ

กระตุ้นความคิด

“รูปแบบการแก้ไขปัญหาคณะเลขาวิชาวัดเชิงพุทธของโรงเรียนอาชีวศึกษาในเขตจังหวัดปทุมธานี” เพื่อหาหนทางการแก้ไขปัญหาคณะเลขาวิชาวัดของนักศึกษาอาชีวศึกษา โดยบูรณาการหลักพุทธธรรมในการแก้ไขปัญหาคณะเลขาวิชาวัดของนักศึกษาอาชีวศึกษา อันจะมีประโยชน์ต่อการนำไปสู่การกำหนดนโยบาย กลยุทธ์ แผนงาน และโครงการที่เป็นรูปธรรมในการแก้ไขปัญหาคณะเลขาวิชาวัดในสถานศึกษา

พุทธธรรมและหลักทฤษฎี

- อธิกรณสมถะ ๓๓
สัมมาชาตินี้อ, เมตตาสิกขา,
สติวินัย, อมฤตวินัย,
ปัญญูปการธรรมะ,
ศีลสมาธิสิกขา,
ศีลวิคคารกะ
- ทฤษฎี โกลาสและสตรอนตัน
(Glaswell London)

ผู้วิจัยมีความสนใจทางการศึกษาเรื่อง “รูปแบบการแก้ไขปัญหาคณะเลขาวิชาวัดเชิงพุทธของโรงเรียนอาชีวศึกษา จังหวัดปทุมธานี” เพื่อหาแนวทางการแก้ไขปัญหาคณะเลขาวิชาวัดของนักศึกษาอาชีวศึกษา โดยบูรณาการหลักพุทธธรรมในการแก้ไขปัญหาคณะเลขาวิชาวัด เพื่อหารูปแบบการแก้ไขปัญหาคณะเลขาวิชาวัดของนักศึกษาอาชีวศึกษา อันจะมีประโยชน์ต่อการนำไปสู่การกำหนดนโยบาย กลยุทธ์ แผนงาน และโครงการที่เป็นรูปธรรมในการแก้ไขปัญหาคณะเลขาวิชาวัดในสถานศึกษาต่อไป

ระเบียบวิธีวิจัยเป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method) ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยเชิงเชิงปริมาณ ด้วยการแจกแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นครูผู้สอน จำนวน ๒๕๐ คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพรรณนา (descriptive statistics) ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informant) จำนวน ๑๕ รูป/คน ด้วยแบบสัมภาษณ์เชิงลึกที่มีโครงสร้าง (Structural In-Depth Interview) และการสนทนากลุ่ม (Focus group) ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน ๑๐ รูป/คน วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยวิธีการพรรณนา

ข้อสังเกตและการนำไปใช้

รูปแบบการแก้ไขปัญหาคณะเลขาวิชาวัดของนักศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดปทุมธานีมีความเหมาะสมกับการนำไปใช้เพื่อแก้ไขปัญหาคณะเลขาวิชาวัดได้จริงแต่ควรเพิ่มเติมบางประเด็นให้เหมาะสม คือ ๑) เพิ่มเติมปัญหาอื่นๆที่นอกเหนือจากอธิกรณ ๔ เข้ามาด้วย เช่นปัญหาความไม่ลงรอยกันของสถาบันอาชีวศึกษาที่เป็นการเหยียดหยามกัน ๒) เพิ่มเติมวิธีการแก้ไขปัญหาคณะเลขาวิชาวัดด้วยวิธีพิเศษสำหรับกรณีของปัญหาคณะเลขาวิชาวัด

นอกจากนั้น ยังพบว่ายังมีหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่นำมาประกอบการดำเนินงานตามรูปแบบการแก้ไขปัญหาคณะเลขาวิชาวัดของนักศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดปทุมธานีได้หลากหลายประการ เช่น หลักพรหมวิหาร ๔ หลักอคติ ๔ เป็นต้น และนอกจากนั้นรูปแบบการแก้ไขปัญหาคณะเลขาวิชาวัดของนักศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดปทุมธานียังมีคุณค่าหลายประการ มีคุณค่าต่อตนเอง คุณค่าเพื่อสังคม และคุณค่าต่อการศึกษา

สาระสำคัญ

รูปแบบการแก้ไขปัญหาคารทะเลาะวิวาทของนักศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดปทุมธานีได้โดยการสร้างรูปแบบการแก้ไขปัญหาคารทะเลาะวิวาทของ นักศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดปทุมธานีสามารถที่จะสร้างรูปแบบที่มี องค์ประกอบหลัก ๒ ประการ คือ ๑) ส่วนที่เป็นโครงสร้างหลักประกอบด้วย กฎระเบียบของคณะกรรมการ และมีองค์ประกอบของคณะกรรมการ ๒) ส่วน ที่เป็นรูปแบบการแก้ไขปัญหาซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ได้สร้างรูปแบบการแก้ไข ปัญหาคารทะเลาะวิวาท ทั้งหมด ๓ รูปแบบ ก็คือ (๑) รูปแบบการแก้ไขปัญหาคารทะเลาะวิวาทของนักศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดปทุมธานีตามเทศบัญญัติของ อบต. และ อบจ. (๒) รูปแบบการแก้ไขปัญหาคารทะเลาะวิวาทของ นักศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดปทุมธานีโดยอธิการบดีและคณาจารย์ และ (๓) รูปแบบ การแก้ไขปัญหาคารทะเลาะวิวาทของนักศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดปทุมธานีโดย การจัดการแบบเชิงรุกและเชิงรับ โดยทั้ง ๓ รูปแบบนั้นจะต้ององค์ประกอบที่ เข้ามามีส่วนในการแก้ไขปัญหาคือ การเปิดโอกาสให้สังคมได้เข้ามามีส่วนในการ ดำเนินการแก้ไขปัญหาคือ ซึ่งเมื่อพิจารณาโดยภาพรวมแล้วหากดำเนินการ แก้ไขปัญหาคือ ๓ รูปแบบนั้นสามารถที่จะแก้ปัญหาคารทะเลาะวิวาทของ นักศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดปทุมธานีได้

ສ້າງສິນ

พระครูบุญมีสีลาภรณ์ (สมทรง กนฺตสีโล) (๒๕๓๗), “รูปแบบการแก้ไขปัญหาการทะเลาะวิวาทเชิงพุทธของโรงเรียนอาชีวศึกษา จังหวัดปทุมธานี” วิทยานิพนธ์พุทธศาสนาคณะปฏิสังขตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ประวัติความเป็นมา

ประวัติการศึกษา
ป.ป.ช., พ.ช.ป.,
พช.ม. (การบริหารการศึกษา),
พช.ด. (การบริหารการศึกษา)

หัตถ์ปัจจุวัตน์

วัดดอนใหญ่ ตำบลลำลูกกา อำเภอ
ลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี ๑๑๑๐๕๑๐

THE COMPETENCY OF ADMINISTRATORS

สมรรถนะของผู้บริหารตามหลักพุทธธรรม

กระตุ้นความคิด

การศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เป็นการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

การศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกธรรม และแผนกบาลี ที่ได้จัดให้แก่พระภิกษุและสามเณร ซึ่งมีพื้นฐานความรู้ไม่ต่ำกว่าระดับประถมศึกษาปีที่หกหรือเทียบเท่า

พุทธธรรมและหลักทฤษฎี

สมรรถนะของผู้บริหาร ๕ :

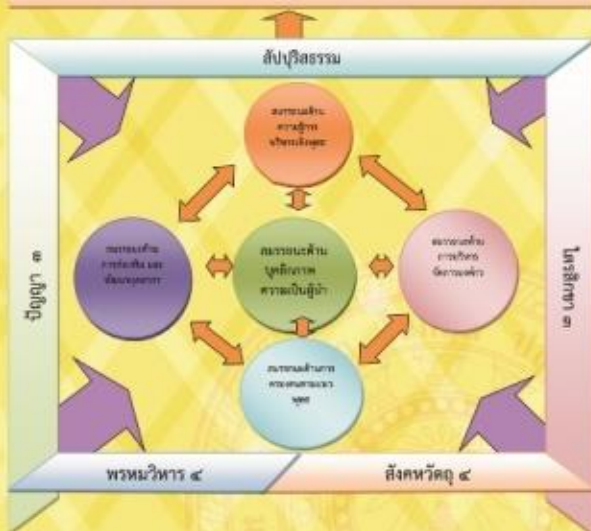
๑. สมรรถนะด้านการบริหารจัดการองค์กร
๒. สมรรถนะด้านการส่งเสริมและพัฒนาบุคลากร
๓. สมรรถนะด้านบุคลิกภาพความเป็นผู้นำ
๔. สมรรถนะด้านการครองตนตามแนวพุทธ
๕. สมรรถนะด้านความรู้การบริหารเชิงพุทธ

ผู้วิจัยศึกษาเรื่อง “สมรรถนะของผู้บริหารสำนักศาสนศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกธรรม ตามหลักพุทธธรรม” อันจะเป็นประโยชน์แก่การบริหารสำนักศาสนศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกธรรม ให้มีความเจริญก้าวหน้าเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรมของไทย และเป็นแนวทางในการพัฒนาผู้บริหารตามแนวพุทธธรรม

แบบของการวิจัยและพัฒนา เป็นการผสมผสานวิธีวิจัยเชิงปริมาณและวิธีวิจัยเชิงคุณภาพใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณเป็นหลักประชากรคือ ผู้บริหารสำนักศาสนศึกษาพระปริยัติธรรม ในเขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จังหวัดสระบุรี จังหวัดอ่างทอง จำนวน ๓,๒๑๕ รูป โดยเจาะจงประชากรทั้งหมดเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม จำนวน ๓,๒๑๕ ชุด วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าน้ำหนักองค์ประกอบและเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ มีผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับสมรรถนะและผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับสมรรถนะของผู้บริหารสำนักศาสนศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกธรรม ตามหลักพุทธธรรม หรือผู้ที่จบการศึกษาระดับปริญญาเอกที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการศึกษา ๔ รูป/คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ การสัมภาษณ์กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา

ข้อสังเกตและการนำไปใช้

ผลการประเมินรูปแบบสมรรถนะของผู้บริหารสำนักศาสนศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกธรรม ตามหลักพุทธธรรม พบว่า มีความเหมาะสมเป็นประโยชน์สอดคล้องกันและความเป็นไปได้เป็นไปในทิศทางเดียวกันที่จะนำไปสู่การพัฒนาด้านบุคลิกภาพความเป็นผู้นำ ด้านการครองตนตามแนวพุทธและด้านความรู้การบริหารเชิงพุทธ มีความเหมาะสมเป็นได้ นำไปสู่ประโยชน์ของการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารสำนักศาสนศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกธรรม ดียิ่งขึ้น และมีข้อเสนอแนะควรศึกษาข้อมูลการวิจัยเรื่องนี้แล้วจัดเผยแพร่ ส่งเสริม และนำสู่การปฏิบัติจริงกับสำนักศาสนศึกษา เพื่อพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหาร คณาจารย์ สำนักเรียนศาสนศึกษาทั่วประเทศ

อ้างอิง

พระครูกิตติญาณวิสิฐ (ธนา กิตติธนาโม). (๒๕๕๗). "สมรรถนะของผู้บริหารสำนักศาสนศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกธรรม ตามหลักพุทธธรรม". วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

ประวัติผู้วิจัย

ประวัติการศึกษา
 ป.บ.ส., พ.ธ.บ.,
 พ.ธ.ม. (การบริหารการศึกษา),
 พ.ธ.ด. (พุทธบริหารการศึกษา)

ที่อยู่ปัจจุบัน

วัดสามขาว ตำบลอบทม อำเภอลำไย
 จังหวัดลำปาง ๕๑๑๐๐. Email:
 Pprathana2555@hotmail.com

สาระสำคัญ

องค์ประกอบสมรรถนะของผู้บริหารสำนักศาสนศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกธรรม ตามหลักพุทธธรรม ประกอบด้วย ๕ องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ ๑ สมรรถนะด้านการบริหารจัดการองค์กร องค์ประกอบที่ ๒ สมรรถนะด้านการส่งเสริม และพัฒนาบุคลากร องค์ประกอบที่ ๓ สมรรถนะด้านบุคลิกภาพความเป็นผู้นำ องค์ประกอบที่ ๔ สมรรถนะด้านการครองตน ตามแนวพุทธ องค์ประกอบที่ ๕ สมรรถนะด้านความรู้การบริหารเชิงพุทธ องค์ประกอบทั้ง ๕ นั้น เป็นปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนาสำนักศาสนศึกษาพระปริยัติธรรม ซึ่งสมรรถนะทั้ง ๕ ดังกล่าวนั้นจะนำไปสู่การบริหารสำนักศาสนศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรมที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

BALI-W MODEL

กลยุทธ์การสร้างศาสนทายาทภาษาบาลี

กระตุ้นความคิด

การจัดการศึกษา
ภาษาบาลี ได้มีการสอบ
บาลีสนามหลวงที่ว
ราชอาณาจักร ซึ่งมีแม่กอง
บาลีสนามหลวงเป็น
ผู้ดำเนินการจัดการสอบ
ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน
เป็นเวลา ๘๗ ปี (พ.ศ.
๒๕๓๗-๒๕๕๕) โดยมี
พระมหาเถระที่ได้รับ
แต่งตั้งให้เป็นแม่กองบาลี
สนามหลวงจำนวน ๘ รูป
รูปปัจจุบันได้รับการแต่งตั้ง
ในปี พ.ศ. ๒๕๔๘ คือ พระ
พรหมโมลี (สุชาติ ธมมรต
โน ป.ธ. ๙)

พหุธรรมและ
หลักทฤษฎี

-กระบวนการการจัดการ
เชิงกลยุทธ์ (ศิริวรรณ เจริญกิจ,
๒๕๕๓)

-การบริหารงานใน
สถานศึกษา ๕ กลุ่ม
(กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๔๘)

ภูมิหลังที่เข้มของโมเดิร์น พระมหาอาณนท ขอนานโท ได้ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลี : ปัญหา แนวโน้ม และกลยุทธ์การพัฒนา” ซึ่งท่านมีความประสงค์ที่จะทราบปัญหาอุปสรรคต่างๆ ที่เกิดขึ้น แนวโน้มที่จะเกิดขึ้นในอนาคต และรูปแบบกลยุทธ์การพัฒนาโดยครอบคลุมในประเด็นต่างๆ ที่จะช่วยให้ได้แนวทางการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีให้เป็นมาตรฐานและประสบความสำเร็จจึงได้ทำการวิจัยขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและแนวโน้มการบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี เพื่อศึกษากลยุทธ์การบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี และเพื่อนำเสนอกลยุทธ์การพัฒนาการบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี

โมเดลนี้คิดโดยผ่านวิธีวิจัยเป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed method) ด้วย การวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการวิจัยเชิงปริมาณ ได้เก็บข้อมูล จากผู้บริหารและคณาจารย์ด้วยแบบสอบถาม จำนวน ๓๔๘ ชุด วิเคราะห์ข้อมูลด้วย สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) ด้วยค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพ ได้เก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) คือ ผู้บริหารระดับสูง จำนวน ๓๐ รูป ด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกที่มีโครงสร้าง (Structured In Depth Interview) และการสนทนากลุ่ม (Focus Group) จำนวน ๗ วั/คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการพรรณนา

ข้อสังเกตและการนำไปใช้

อ้างอิง

พระมหาอานนท์ ชยานนุโ
 (มหาเถรฯ). (๒๕๕๗). "การบริหาร
 โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนก
 บาลี : ปัญญา แบบใหม่ และกล
 ยุทธ์การพัฒนา". วิทยาลัย
 พุทธศาสตร์คุณภูมิบัณฑิต
 สาขาวิชาพุทธบริหาร
 การศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย:
 มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
 ราชวิทยาลัย.

ประวัติผู้วิจัย

ประวัติการศึกษา
 ปริญญาธรรม ๒ ปีระยอง พ.บ.,
 พจน. (การบริหารการศึกษา),
 พศ.๓. (พุทธบริหารการศึกษา)

ที่อยู่ปัจจุบัน

วัดสามพระยา เขตพระนคร
 กรุงเทพมหานคร 10200.
 E-mail : logglee9@hotmail.com

สาระสำคัญ

โมเดลนี้จะประสบความสำเร็จในการสร้างศาสนทายาทและ
 ผู้เชี่ยวชาญบาลี สำนักเรียนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ควรจะมี ๕ กลยุทธ์

กลยุทธ์ที่ ๑ การเรียนรู้พื้นฐานภูมิปัญญาพระพุทธศาสนา จุดเด่นที่
 การศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกบาลีนั้นได้เปรียบการศึกษาฝ่ายโลก คือ
 ผู้เรียนจะได้ทั้งความรู้คู่คุณธรรม

กลยุทธ์ที่ ๒ การเชื่อมโยงความรู้สู่ศาสตร์สมัยใหม่ ควรส่งเสริมการ
 เรียนการสอนที่เน้นการประยุกต์หลักพุทธธรรมให้สามารถใช้ได้กับศาสตร์
 ต่างๆ โดยนำเนื้อหาในพระไตรปิฎกมาเป็นหลักการในการศึกษา

กลยุทธ์ที่ ๓ การสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้ เพื่อยกระดับการเรียน
 การสอนให้มั่นคงฐานมากยิ่งขึ้น เป็นองค์กรที่มีการสร้างช่องทางให้เกิดการ
 ถ่ายทอดความรู้ซึ่งกันและกัน

กลยุทธ์ที่ ๔ การพัฒนาปัญญาศาสนทายาท โดยการยกระดับ
 ผู้เรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีซึ่งได้เข้ามาเป็นศาสนทายาท โดยจัด
 การศึกษามาตรับดับสำหรับศาสนทายาททุกคนให้มีความรู้พื้นฐานหลักใน
 ด้านพระพุทธศาสนา

กลยุทธ์ที่ ๕ การสร้างกัลยาณมิตรแห่งภูมิปัญญา ภาษา และ
 วรรณกรรม สร้างเครือข่ายสนับสนุนจากชุมชนรอบ

UDORN MODEL

กัลยาณมิตรและสมรรถนะของครูสอนบาลี

กระตุ้นความคิด

หลักกัลยาณมิตรกับความเป็นครูนั้นมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เพราะมันจะก่อให้เกิดการเกื้อกูลซึ่งกันและกัน เหมือนดังครูผู้เป็นปวโรโธสะ คือ กัลยาณมิตรที่ดีที่คอยแนะนำ ซึ่งก่อให้เกิดโยนิโสณสิการขึ้นได้

พุทธธรรมและหลักทฤษฎี

- หลักกัลยาณมิตรธรรม ๗
- องค์ประกอบของสมรรถนะของ David c. McClelland (multiple) ๔ ส่วน และของ Kaplan and Norton (2002) ๓ ส่วน
- รูปแบบสมรรถนะสำหรับการปฏิบัติงานที่เป็นเลิศของ Spencer and Spencer, ๒๐ สมรรถนะ

ภูมิหลังที่มาของโมเดลนี้ พระมหาอุดร อุดตโร ได้ไปศึกษาวิจัยเรื่อง “สมรรถนะการปฏิบัติงานของครูสำนักเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีตามหลักกัลยาณมิตร” ซึ่งท่านมีความประสงค์ที่อยากจะเห็นการพัฒนาของครูสอนบาลีที่อยู่โรงเรียนพระปริยัติธรรมจึงไปนำหลักการพัฒนาเกี่ยวกับสมรรถนะกับหลักกัลยาณมิตรธรรม ๗ แล้วบูรณาการร่วมกันจนได้เกิดโมเดลนี้ขึ้นมา เนื่องจากผ่านกระบวนการวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่และสมรรถนะของครูสำนักเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีในเขตกรุงเทพมหานคร เพื่อศึกษาสมรรถนะของครูสำนักเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีตามหลักกัลยาณมิตรในเขตกรุงเทพมหานคร และเพื่อนำเสนอสมรรถนะของครูสำนักเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีตามหลักกัลยาณมิตรในเขตกรุงเทพมหานคร

โมเดลนี้คิดโดยผ่านกระบวนการวิจัยเป็นแบบผสมผสาน (Mixed Methods) ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยเชิงปริมาณ ได้เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างของครูจำนวน ๑๕๖ รูป ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพ ได้มีการสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) จำนวน ๒๔ รูป/คน จากนั้นนำวิเคราะห์ข้อมูลออกมา โดยใช้สถิติ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (t-test) และการวิเคราะห์ข้อมูลแบบอุปนัย (Inductive Analysis)

ข้อสังเกตและการนำไปใช้

สำหรับรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะของครูสำนักเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลี ตามหลักกัลยาณมิตรในเขตกรุงเทพมหานคร สามารถประยุกต์ใช้ “UDORN MODEL” ร่วมกับสมรรถนะทั้ง ๔ กลุ่ม ๑๒ สมรรถนะย่อย และบทบาทหน้าที่ของครูบาลีทั้ง ๔ ด้าน ได้แก่ ประชุมการสอน หลักสูตร การจัดการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน กิจกรรมการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผล การเรียนรู้ การวิจัยการเรียนการสอน และการส่งเสริมการศึกษา โดยอาศัยหลักกัลยาณมิตร ๗ ประการ คือ เป็นผู้มีบุคลิกภาพดี (ปิโย) เป็นผู้ไม่นับถือ (ครู) เป็นผู้พัฒนาตนตลอดเวลา (ภาวนนियो) เป็นผู้รู้จักวิธีการพูดการสอนให้ได้ดี (วตตะ) เป็นผู้ฟังความคิดเห็นของผู้อื่น (วจนุทฺถ) ไม่เป็นผู้ทำเรื่องยากให้เป็นเรื่องง่าย (คัมภีรณกถ) กตฺตา) ไม่ซิกงูไปในทางเสื่อม (โน จฺจุจฺจาน นโยชเย)

ผ้าสี

พระมหาอุดร อุตฺตโร (มากดี)
(๒๕๕๕). "สมรรถนะการปฏิบัติงาน
ของครูสำนักเรียนพระปริยัติธรรม
แผนกบาลีตามหลักกัลยาณมิตร"
วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา,
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหา
จุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

ประวัติผู้วิจัย

ประวัติการศึกษา
ปริญญาตรี ๔ ปี ปริญญาโท, บ.บ.
ศ.บ., พ.ด. (พุทธบริหารการศึกษา)
ที่อยู่ปัจจุบัน
วัดสามพระยา เขตพระนคร
กรุงเทพมหานคร 10200.
E-mail: Udon921@gmail.com

เป็นการพัฒนาสมรรถนะทั้ง ๔ กลุ่ม ๑๒ สมรรถนะย่อย ร่วมกับองค์ประกอบของสมรรถนะ ๓ ด้าน ประกอบด้วยความรู้ (K) ทักษะ (A) และทักษะ (S) จึงได้นำมาเป็นทฤษฎีหลักที่สอดคล้องกับหลักกัลยาณมิตรและนำมาสร้างเป็นรูปแบบจำลอง โดยใช้ชื่อว่า "UDOKN MODEL"

U (Understanding Myself) สมรรถนะตนเอง คือ การเข้าใจปัญหา และบุคลิกภาพ ซึ่งครูผู้สอนต้องมีภาวะความเป็นผู้นำ พร้อมทั้งมีสติปัญญา และต้องมีบุคลิกภาพที่ดี ในการสอนบาลี

D (Dream Teams) สมรรถนะการทำงานร่วมกับคนอื่น คือ การทำงานเป็นทีม การช่วยเหลือผู้อื่น และความเชื่อใจไว้วางใจได้ ซึ่งครูสอนนั้นจะต้องทำงานร่วมกับคนอื่นอย่างมีความสุข และต้องคอยช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

O (Organizing Management) สมรรถนะการจัดการเรียนการสอน คือ การจัดการชั้นเรียน ความรอบรู้ และนวัตกรรม ซึ่งครูผู้สอนจะต้องมีวิธีการบริหารจัดการชั้นเรียนให้ผู้เรียนมีความสนใจที่จะเรียน พร้อมกับนำเทคโนโลยีมาประกอบในการสอน

R (Relative virtues) ความดีงามสัมพันธ์แบบกัลยาณมิตร ที่จะช่วยก่อให้เกิดการประสานสัมพันธ์ หรือปฏิสัมพันธ์ให้เกิดประสิทธิผล โดยจะทำให้สมรรถนะทั้ง ๔ กลุ่มหลัก ๑๒ กลุ่มย่อย เกิดประสิทธิภาพประสิทธิผลในการทำงานยิ่งขึ้นไป

N (Normal ability) สมรรถนะทั่วไป คือ คุณธรรม จริยธรรม การสื่อสาร และแบบอย่างที่ดี ซึ่งครูผู้สอนจะต้องเป็นแบบอย่างที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรมในความเป็นครู นั่นคือมีความกัลยาณมิตรต่อศิษย์ และมีหัวใจนักปราชญ์ในการสื่อสารกับศิษย์ (สุ จิ ปุ ลิ) เมื่อศิษย์เห็นแบบอย่างที่ดีก็นำไปประพฤติปฏิบัติตาม เข้าทำนองที่ว่า "แบบอย่างที่ดีมีค่ากว่าคำสอน"

RATANA MODEL

ภาวะผู้นำเชิงพุทธในการส่งเสริมความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้

กระตุ้นความคิด

ภาวะผู้นำ เป็นสิ่งสำคัญในการที่จะพัฒนาองค์การให้ก้าวไปข้างหน้า เพราะเป็นฟันเฟืองหลักในการขับเคลื่อน หากมีการบูรณาการหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา มาปรับประยุกต์ใช้ในการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาได้นั้น จะสอดคล้องกับบริบทของสังคมไทยเป็นสังคมแนวพุทธ โดยหลักการแนวคิดทฤษฎีทางตะวันตกเมื่อนำมาประยุกต์ใช้แล้วยังไม่สามารถครอบคลุมในบริบทของสังคมปัจจุบันได้

พุทธธรรมและหลักทฤษฎี

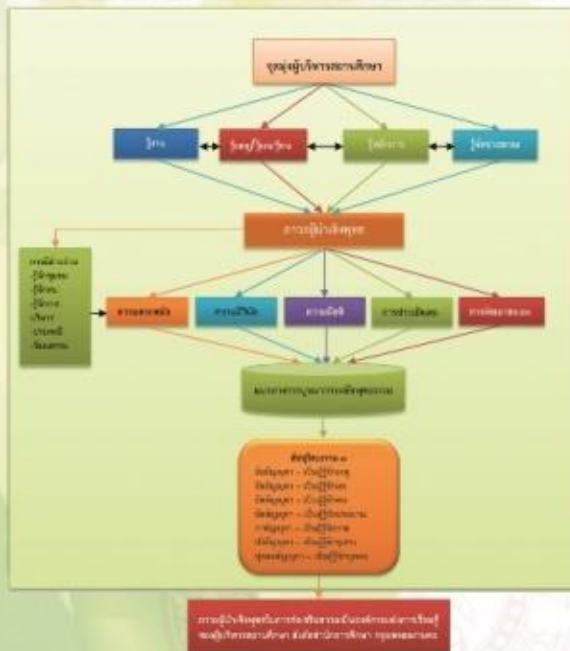
- หลักกัลยาณมิตธรรม ๗
- อริยมรรคมีองค์ ๘
- สัมปattiธรรม ๓
- Peter M. Senge

ผู้วิจัยศึกษาเรื่อง “ภาวะผู้นำเชิงพุทธในการส่งเสริมความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร” เพื่อนำพาโรงเรียนสู่เป้าหมายความสำเร็จของโรงเรียน และนำสู่ความเป็นเลิศด้านบริหารของผู้บริหารด้วยการบูรณาการเข้ากับภาวะผู้นำเชิงพุทธบูรณาการ อันจะเกิดเป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษา

โมเดลนี้ได้จากการวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed method) ด้วยการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยคุณภาพ เครื่องมือวิจัยได้แก่ แบบสอบถาม เก็บข้อมูลจากผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และครู ๓๒๐ คน วิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์หาค่า $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) จำนวน ๑๑ รูป/คน ด้วยแบบสัมภาษณ์เชิงลึกที่มีโครงสร้าง (Structured In Depth Interview) และการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) จากผู้เชี่ยวชาญ ๔ รูป/คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยเทคนิควิทยาการพรรณนา

ข้อสังเกตและการนำไปใช้

ผู้บริหารสถานศึกษา ควรมีทักษะด้านความรู้เกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา และมีประสบการณ์ตรงจากการบริหาร สร้างสายสัมพันธ์ในองค์การแห่งการเรียนรู้ ด้วยสร้างแบบจำลองโมเดลการทำงาน สามารถวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ด้วยวิธีทัศน์ ในการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมด้วยกัลยาณมิตร ไชยธรรมรคมีองค์ ๘ สัมปattiธรรม ๗ เป็นเครื่องมือในสร้างโมเดลการบริหารงานของผู้บริหารร่วมกันเป็นทีมงานนำความสำเร็จสู่องค์การภาวะผู้นำเชิงพุทธในการส่งเสริมความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร และข้อเสนอแนะว่า ผู้บริหารโรงเรียนควรจัดตั้งเป็นองค์การและสร้างเครือข่ายองค์การแห่งการเรียนรู้การบริหารงานยุคใหม่ เพื่อแลกเปลี่ยนรู้ด้านการบริหารและสร้างความสัมพันธ์ผู้บริหารโรงเรียน จัดกิจกรรมส่งเสริมสามัคคีลดช่องว่างของการบริหารระหว่างโรงเรียนขนาดใหญ่และโรงเรียนขนาดเล็ก

อ้ายอิช

พระครูจริตรปทุมรัตน์ แก้วใจไกร นาคณี (๒๕๐๗) “ภาวนาผู้นำเชิงพุทธ ในการส่งเสริมความเป็นอยู่ที่ดีของ การเรียนรู้อย่างผู้บริหารสถานศึกษา ดัง กัด ล้าง ปี ๖ การศึกษา กรุงเทพมหานคร” วิทยานิพนธ์พุทธ ศาสตรคุณูปกต จิต สาธาธิราชพุทธ บริหารการศึกษา, ปณิธิวิทยาสื่อ มหาวิทยาดิฉันหาจุลสารกรมราช วิทยาลั.

ประสิทธิ์ชัย

ประวัติการศึกษา

ป.บ.ส., พ.ด.บ.

พ.ม. (การบริหารการศึกษา)

พ.อ.๑ (พุทธบริหารการศึกษา)

ที่อยู่ปัจจุบัน

วัดบ้านแก้วศรีธาราม ถนนมิตรไมตรี

เขาสระกือเมือง นครราชสีมา

กรุงเทพมหานคร ๑๐๕๑๐

Kiangkai_1966@hotmail.com

สาระสำคัญ

ผู้บริหารรู้งาน รู้เหตุ รู้ผล รู้ต้น รู้หลักการ และรู้จักประมาณสร้าง อัตลักษณ์ของวัฒนธรรมประเพณี โดยการบูรณาการให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการพัฒนา ร่วมกิจกรรม เพื่อสร้างความสามัคคีระหว่างชุมชนและโรงเรียน ด้วยกิจกรรมเสริม กระทั่งถึงความมีวินัยของผู้บริหาร และความมีสติ คอยตรวจสอบตนเองด้วยการประเมินการทำงาน และการพัฒนาตนเองด้วยการบูรณาการหลักพุทธธรรม เพื่อนำมาปฏิบัติในการบริหารงาน สร้างหลักการ ศาสตร์ตะวันตกและบูรณาการศาสตร์ทางพระพุทธศาสนาเข้าด้วยกัน เกิดนวัตกรรมการบริหารแนวใหม่

มหาวิทยาลัย SOPHON's MODEL

การบริหารความขัดแย้งเชิงพุทธ

กระแสนความคิด

ความขัดแย้งในมุมมองของพระพุทธศาสนานั้นเกิดจากการอุปสมถ และอุปคสมถ รวมถึงปัจจัยร่วม คือ คัมภีร นามะ และทัญญี

พุทธธรรมและหลักทฤษฎี

สรวาเมยธรรม ๖

พหุทวารธรรม ๔

อคติ ๔

อธิการณสมถะ ๗

การบริหารความขัดแย้ง ความทฤษฎี ของโซนิล และคิลแมนน์ ๕

๑. การเอาชนะ

๒. การร่วมมือ

๓. การประนีประนอม

๔. การหลีกเลี่ยง

๕. การยอมให้

ผู้วิจัยสนใจศึกษาเรื่อง “การบริหารความขัดแย้งเชิงพุทธในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ภาคกลาง” เพื่อบูรณาการการบริหารความขัดแย้งตามหลักทฤษฎีทางตะวันตกกับการบริหารความขัดแย้งตามหลักพุทธธรรม มาใช้ในการแก้ไขปัญหความขัดแย้งในโรงเรียนมัธยมศึกษา อันจะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา และนำไปประยุกต์ใช้ต่อไปในสถานศึกษาต่อไป

โดยมีระเบียบวิธีวิจัยเป็นการวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed method) ด้วยการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยคุณภาพ โดยการวิจัยเชิงปริมาณ มีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaires) จำนวน ๑๖๐ ชุด วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพรรณนา (descriptive statistics) คำร้อยละ คำเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิจัยเชิงคุณภาพ มีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ การเชิงสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) จำนวน ๑๒ คน และการจัดสัมมนา ๑๐ รูป/คน วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยวิธีการพรรณนา

ข้อสังเกตและการนำไปใช้

ธรมบุญการบริหารความขัดแย้งมีความเหมาะสมที่จะนำไปใช้ในการบริหารความขัดแย้งเชิงพุทธในโรงเรียน ผู้บริหาร ครู เพื่อสร้างความรัก ความสามัคคี ความร่วมมือ ปลูกฝังจิตสำนึกและสร้างแรงจูงใจ มีส่วนร่วมรับผิดชอบแก้ปัญหาการบริหารความขัดแย้งเชิงพุทธมีขั้นตอนการดำเนินการ และการแสวงหาความร่วมมือรับฟังความคิดเห็นในการแก้ปัญหาด้วยวิธีที่หลากหลายและเปิดเผยตระหนักถึงความเห็นที่หลากหลายทำให้ทุกฝ่ายที่มีความขัดแย้งเกิดความพอใจหรือพึงพอใจและเห็นทางสายกลางระหว่างความคิดเห็นของตนและผู้ร่วมงานเพื่อแก้ไขความขัดแย้งร่วมกัน ประการสำคัญ ควรให้ความสำคัญชุมชนให้มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหความขัดแย้งในสถานศึกษา ไม่หลักการการแก้ไขปัญหความขัดแย้งในสถานศึกษาให้เป็นหน้าที่เฉพาะสถานศึกษาโดยฝ่ายเดียว

THE

ประวัติผอ.ฯ

ท้อฮอดจวบจน

สาระสำคัญ

ธรรมนูญการบริหารความขัดแย้ง มีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้ เริ่มจากศึกษาปัญหาการบริหาร ความขัดแย้งเชิงทฤษฎีในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา ภาคกลาง ได้เห็นสภาพปัญหา และกำหนดวัตถุประสงค์ จากนั้นได้นำร่างมาปรับแก้แล้วเสนอเป็นธรรมนูญการบริหารความขัดแย้ง โดยมีองค์ประกอบคือ

๓. ธรรมนูญหลักในการบริหารความขัดแย้ง
๔. ประธานกรรมการ ที่ภาครัฐและชุมชนให้การสนับสนุน
๕. รองประธานฝ่ายภาครัฐและชุมชน และตั้งเลขานุการกรรมการ
๖. ตั้งคณะกรรมการ ๒ ฝ่าย ได้แก่ ๑) ผู้เชี่ยวชาญการแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง ๒) กลุ่มบริหารโรงเรียน
๗. โดยมีกรอบหลักในการบริหารความขัดแย้ง คือ ๑) หลักการบริหารความขัดแย้งตามแนวคิดตะวันตก ๕ ๒) วิธีการแก้ไขความขัดแย้งแบบพุทธ ๒ วิธี
- ๘) เป้าหมาย คือ การบริหารความขัดแย้งในโรงเรียนมัธยมศึกษา ๔ ด้าน
๙. ผลที่รับ คือ การดำเนินการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในโรงเรียนมัธยมศึกษา

P.P.7 MCU

ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการพัฒนาการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

กระตุ้นความคิด

การจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ควรเป็นไปเพื่อทางใด เพื่อให้เป็นไปตามปรัชญาการจัดการศึกษาที่ว่า “จัดการศึกษาพระพุทธศาสนา บูรณาการกับศาสตร์สมัยใหม่ เพื่อพัฒนาจิตใจและสังคม”

พุทธธรรมและหลักทฤษฎี

policy research
Systemic Theory
สหพหุนิธธรรม

ปัญหาของการอุดมศึกษาไทยที่สังคมและคนที่อยู่ในแวดวงการศึกษาทั่วภาคและ จัป ตระอมาตลอดคือเรื่อง “ผลผลิตบัณฑิต” ในมุมมองของผู้นำทางการบริหารจัดการอุดมศึกษา แนวทางพัฒนาคุณภาพอุดมศึกษาไทย โดยเฉพาะ “คุณภาพบัณฑิต” จะเป็นเข็มทิศชี้แนะทิศทาง การศึกษาหรืออุดมศึกษาไทยที่มีการพัฒนาอย่างก้าวกระโดด โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา ที่เป็นความคาดหวังและชี้แนะแนวทางของสังคม มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มีการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา เป็นระยะเวลายาวนานกว่า เกือบ ๓ ทศวรรษ จัดการศึกษาตามปรัชญาการศึกษาของมหาวิทยาลัย คือ “จัดการศึกษาพระพุทธศาสนา บูรณาการ กับศาสตร์สมัยใหม่ เพื่อพัฒนาจิตใจและสังคม”

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงนโยบายใช้วิธีวิทยาการวิจัยแบบผสมผสาน รวบรวม ข้อมูลทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ประกอบด้วยขั้นตอนการวิจัย ๓ ขั้นตอน ได้แก่

ขั้นตอนที่ ๑ การวิจัยเชิงสำรวจสอบถามโดยศึกษาข้อมูลจาก ๓ ส่วน คือ ๑) การ วิเคราะห์เอกสาร ๒) การสำรวจความคิดเห็น สภาวิชาการในปัจจุบันและความคาดหวังในการ จัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มจร. จากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๙๐๑ รูป/คน ๓) การสัมภาษณ์เชิงลึก กลุ่มเป้าหมาย จำนวน ๒๖ รูป/คน

ขั้นตอนที่ ๒ การสำรวจและพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบาย โดยมีขั้นตอนในการจัดทำร่าง และการตรวจสอบข้อเสนอเชิงนโยบายดังนี้ ๑) ศึกษาแบบบทกรณี ในมหาวิทยาลัย ๒) แห่งใดก็ได้ จากองค์กรนอกมหาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ๒) การสัมภาษณ์ปฏิบัติการ กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจำนวน ๑๙ รูป/คน

ขั้นตอนที่ ๓ การยืนยันความเหมาะสมและนำไปใช้จริงข้อเสนอเชิงนโยบาย โดย ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน ๕ รูป/คน

ข้อสังเกตและการนำไปใช้

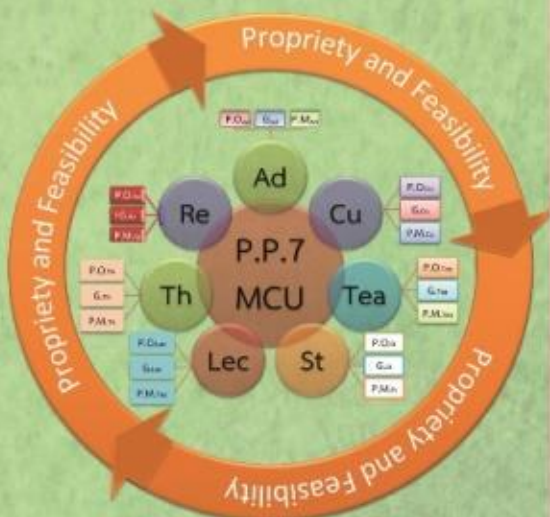
การนำข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการพัฒนาการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยไปใช้ เมื่อถึงระยะหนึ่ง ๓-๕ ปี ควรมีการประเมิน นโยบายและหาข้อเสนอแนะในครั้งต่อไป ทั้งนี้เนื่องด้วยการจัดการศึกษาย่อมมีพัฒนาการ และมีการเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา

สาระสำคัญ

ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการพัฒนา การจัดการศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (๗ Propose policy : ๗ PP.)

๑. ด้านการบริหาร เป้าหมาย : การจัดการศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษามจร. ให้มี คุณภาพมาตรฐาน เป็นไปอย่างมีเอกภาพ แนวทางการดำเนินงานของนโยบาย : ๑. แผนองค์ตั้ง คณะกรรมการบริหารหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา มจร. โดยให้หลักการการมีส่วนร่วม ๒. พัฒนา ข้าราชการ ระเบียบ และกฎเกณฑ์ระดับบัณฑิตศึกษา เพื่อใช้ในการกำกับ คุณภาพมาตรฐาน การ จัดการศึกษา ให้ทันสมัยและเป็นไปตามเจตนารมณ์ในการจัดการศึกษา

๒. ด้านหลักสูตร เป้าหมาย : หลักสูตรระดับบัณฑิต ศึกษาของมจร.คงไว้ซึ่งอัตลักษณ์ทาง พุทธศาสนา มีเอกภาพทางวิชาการตามมาตรฐานการศึกษาระดับนานาชาติ แนวทางการดำเนินงาน ของนโยบาย : ๑. กำหนดเปิดโอกาสสำหรับหลักสูตรให้เป็นไปตามมาตรฐาน การศึกษาคำบังคับ เอกภาพทางวิชาการ ๒. สร้างหลักสูตรเชิงบูรณาการพุทธศาสนา ที่มีลักษณะเป็นสหสาขา โดยร่วมมือ กับสถาบันการศึกษาที่มีคุณภาพมาตรฐานเช่น หลักสูตรการแพทย์เชิงพุทธ หลักสูตรเศรษฐศาสตร์เชิง พุทธ เป็นต้น ๓. สร้างหลักสูตรเฉพาะสำหรับพระภิกษุ เป็นหลักสูตรเฉพาะทาง

อ้ายอิช

นางสาวปฏิธม สำนียง

(ปี ๕๕๕๖). “ข้าพเจ้าน้องเรียนจบมาเพื่อการพัฒนาการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬารามราชวิทยาลัย” วิทยาลัยนอร์ทเทิร์นสาครดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬารามราชวิทยาลัย

ประวัติผู้วิจัย

ประวัติการศึกษา

ค.บ. (คณิตศาสตร์)

ค.บ. (การพัฒนการศึกษา)

พ.ด. (พุทธบริหารการศึกษา)

ที่อยู่ปัจจุบัน

๗/๗๔๘ หมู่ ๒ ตำบลหนองมะโมง

ตำบลเมือง จังหวัดนครสวรรค์

E-mail: pattham@gmail.com

ครั้งนี้ขอนำ ไปสู่การพัฒนาองค์การเทียบโอนประสบการณ์ กับหน่วยกิตในรายวิชาต่างๆ ๔.พัฒนาหลักสูตรที่มีมาตรฐานและสอดคล้องกับหลักสูตรพระไตรปิฎก หลักสูตรพระพุทธศาสนา “สา” ๕. ความเป็นเลิศ โดยการจัดตั้งศูนย์/สถาบัน

๓. ด้านบุคลากร เป็นหน่วย : คุณอาจารย์ที่มีศักยภาพทางวิชาการ มีผลงานวิชาการที่มีคุณภาพในระดับชาติและนานาชาติ อย่างต่อเนื่อง แนวทางการดำเนินงานของนิตยสาร : ๑.จัดทำแผนพัฒนาบุคลากรสายวิชาการ ให้สอดคล้องกับแผนการจัดการศึกษามหาวิทยาลัย ๒.จัดทำข้อบังคับว่าด้วยการจัดตั้งแผนกวิชาการอย่างต่อเนื่อง สำหรับผู้มีความรู้ทางวิชาการ ๓.สร้างกลไกหรือในการส่งเสริมให้คณาจารย์ที่ยังไม่มีตำแหน่งทางวิชาการ เข้าสู่ตำแหน่งทางวิชาการอย่างมีคุณภาพ ๔. มีกระบวนการพัฒนาศักยภาพคณาจารย์ เช่น การเข้าร่วมอบรมโครงการพัฒนาศักยภาพหลักสูตรคุณศึกษาหลักสูตรการจัดการเรียนรู้นวัตกรรมศึกษาเป็นต้น ๕. สร้างเครือข่ายกับชุมชนหน่วยงานภายนอก เพื่อการบริการวิชาการ การวิจัย เป็นต้น

๔. ด้านนิสิต เป็นหน่วย : คุณภาพของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษาที่มีความรู้ลึกในเชิงวิชาการ ด้านพระพุทธศาสนาและศาสตร์สมัยใหม่ เป็นคนดีและเก่งอย่างมีสมรรถภาพ แนวทางการดำเนินงานของนิตยสาร : ๑.พัฒนาองค์การรับนิสิตเพื่อเข้าศึกษาต่อในระดับบัณฑิตศึกษา ๒. กำหนดข้อบังคับในการทำสารนิพนธ์ด้านพุทธศาสนา ในหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา ทุกหลักสูตร อย่างน้อย ๑ ฉบับ ๓. สร้างกระบวนการในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์

๕. ด้านการจัดการเรียนการสอน เป็นหน่วย : การจัด การเรียนการสอนแบบบูรณาการ พันธกิจสำหรับคณาจารย์ ข้าราชการและนิสิต เป็นผู้เรียนที่มีเป็นสำคัญมีความเป็นเอกภาพทางวิชาการ ทั้งด้านพระพุทธศาสนาและศาสตร์สมัยใหม่

๖. ด้านการวิจัยนิตยสาร : วิทยานิพนธ์มีคุณภาพถูกต้องตามหลักวิชา ปราศจากการละเมิดลิขสิทธิ์ ทางปัญญา มีอิทธิพลกับทางพระพุทธศาสนาและเป็นประโยชน์ต่อพระพุทธ ศาสนา และสังคม

๗. ด้านแหล่งการเรียนรู้ : แนวทางการดำเนินงานของนิตยสาร : ๑. สร้างรูปแบบการ Shared Resource ของหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา ๒. การให้บริการเชิงรุกของแหล่งเรียนรู้ เช่น การประสานกับพื้นที่ที่มีศักยภาพแล้วแหล่งทรัพยากรและแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ ๓. การสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก เพื่อให้เกิดแหล่งเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล การจัดการเรียนรู้ได้จริงตามจริง

SPHEMN MODEL

กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนวิถีพุทธ

กระตุ้นความคิด

กลยุทธ์การ

บริหารโรงเรียนวิถีพุทธตระหนักถึงหลักพุทธธรรมหรือพุทธศาสนา ที่มีองค์ความรู้เกี่ยวกับธรรมชาติที่เน้นให้ผู้ศึกษาเข้าใจธรรมชาติของโลกและชีวิตที่แท้จริง มีแนวทางการฝึกให้ผู้ศึกษาสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ตั้งแต่ระดับการดำเนินชีวิตของคนทั่วไป คือ การกิน อยู่ อยู พึ่ง จนถึงระดับการดำเนินชีวิตของนักบวชผู้มุ่งมีชีวิตที่บริสุทธิ์และในทุกระดับยังผลให้ผู้ศึกษาเองมีความสุข

พุทธธรรมและหลักทฤษฎี

- หลักสัทธานิยัตต
- รูปแบบการบริหารโรงเรียนต้นบุคลากร ด้านงบประมาณและพันธวิชาการ

การบริหารงานโรงเรียนวิถีพุทธผู้บริหารจะต้องมีคุณลักษณะที่ดีมีวิถีชีวิตที่สอดคล้องกับหลักพุทธธรรม ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีมีพรหมวิหารธรรมประจำใจ มีความซื่อสัตย์ จริ่งใจในการทำงาน มีความเข้าใจที่ถูกต้องในพระรัตนตรัย นบถและศรัทธาในพระพุทธศาสนา แผนกลยุทธ์โดยมีหลักพุทธธรรมฐานจะเป็นการบริหารที่สมบูรณ์สอดคล้องกับหลักสากลที่มีหลักการมาภิบาล เป็นฐานจะส่งผลให้ผู้เรียนมีภูมิคุ้มกัน และมีองค์ความรู้คุณธรรมอย่างแท้จริง

เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method Research) ลักษณะบูรณาการ (Integrated Research) การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) สอบถามกลุ่มตัวอย่าง ๓๒๕ คน ใช้สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D. (Standard Deviation) สำหรับบรรยายข้อมูลทั่วไป สถิติอนุมานหรือสถิติอ้างอิง (Inferential Statistics) ได้แก่ การทดสอบค่าที - เทสต์ (t-test) การทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว (One - Way ANOVA) การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพเป็นหลักด้วยการสังเกต สัมภาษณ์เชิงลึก (In depth Interview) การสนทนากลุ่ม (Focus group discussion) และการประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) จำนวน ๓๒ คน ใช้วิธีการวิเคราะห์แบบอุปนัย (Analytic induction) นำข้อมูลมาเรียบเรียงและจำแนกอย่างเป็นระบบ

ข้อสังเกตและการนำไปใช้

รัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมให้ประชาชนและชุมชนได้เห็นถึงประโยชน์และคุณค่าของโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ เพราะโครงการโรงเรียนวิถีพุทธทำให้นักเรียนเห็นประโยชน์คุณค่าและความสำคัญในการนับถือพระพุทธศาสนามากขึ้น สามารถแก้ปัญหาเยาวชนของชาติได้อย่างดีและปัญหาสังคมในด้านอื่นๆ และโรงเรียนวิถีพุทธเป็นโรงเรียนทั่วไปที่สอนตามปกติ แต่เน้นถึงคุณธรรมและจริยธรรมทางพระพุทธศาสนาอย่างเป็นระบบ จึงทำให้นักเรียนสามารถเข้าถึงหลักคำสอนได้อย่างถูกต้องและลึกซึ้ง เป็นคนดีมีคุณธรรม เป็นคนฉลาดและมีคุณธรรมอย่างแท้จริง

สาระสำคัญ

กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนวิสุทธิพุทธนั้นจำเป็นต้องมีรูปแบบที่เป็นหลักการปฏิบัติที่ดี ดังนี้ ๑) S (System) คือ การพัฒนาระบบบริหารจัดการ การพัฒนา ระบบ กฎระเบียบของการทำงานต้องชัดเจน ถูกต้อง ง่ายต่อการทำงาน ๒) P (Public Relation) คือ ประชาสัมพันธ์แจ้งทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องให้รับรู้เพื่อการร่วมมือและต่อยอดได้ทันการ ๓) H (Human) คือ บุคลากรต้องได้รับการพัฒนาในสาขาทักษะที่เกี่ยวข้อง ๔) E (Environment) คือ การส่งเสริมแหล่งเรียนรู้และสร้างบรรยากาศการเรียนการสอน บรรยากาศส่งเสริมการทำงาน ๕) M (Monitor) คือ การติดตามและประเมินผลมีการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง ๖) N (Network) คือ การสร้างเครือข่าย มีภาคีที่ดีคอยให้ความช่วยเหลือในทุกด้านที่จำเป็น ๗) สิสสามัญญตา เป็นหัวใจสำคัญ หมายถึง การประพฤติปฏิบัติตามกฎระเบียบและข้อบังคับของส่วนรวม หรือการมีวินัยต่างๆ อย่างเดียวกัน เคารพในสิทธิเสรีภาพของบุคคลอื่น การรู้จักหน้าที่ของตนและไม่เข้าไปในหน้าที่ความรับผิดชอบของกันและกัน ไม่ถืออภิสิทธิ์ใดๆ เหนือกว่าผู้อื่น หลักธรรมนี้จึงเหมาะกับการทำงานร่วมงานรูปแบบใหม่ร่วมกับกับบุคคลทั้งจากภายในและภายนอกองค์กร

อ้างอิง

พระครูโกมุทธาธิการ (พิทักษ์ เกสโร). (๒๕๔๗). "กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนวิสุทธิพุทธ สำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีจอมศึกษา เขต ๓ กรุงเทพมหานคร". วิทยาลัยพุทธศาสน์บัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

ประวัติผู้วิจัย

ประวัติการศึกษา

พ.บ.

พ.ม. (การบริหารการศึกษา)

พ.ศ. (พุทธบริหารการศึกษา)

ที่อยู่ปัจจุบัน

วัดโกมุทธาวาสี แขวงศาลาธรรมสพน์ เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร ๑๐๑๕๐

PROCESS OF TEMPLE INTO LEARNING

กระบวนการพัฒนาวัดให้เป็นแหล่งการเรียนรู้

กระตุ้นความคิด

หากเราจะนำวัดกลับมาเป็นที่กลุ่มแลกเปลี่ยนเรียนรู้ธรรมความดีงามต่างๆ ดังเช่นในอดีตได้หรือไม่ เพราะถ้าหากวัดมีกระบวนการพัฒนาวัดที่ดีสามารถจัดให้เป็นแหล่งการเรียนรู้อันสามารถกลุ่มแลกเปลี่ยนในสังคมมีจิตใจที่พัฒนาให้ดีขึ้นได้แล้ว ปัญหาที่เกิดขึ้นอาจจะบางเบาลง เรื่องนี้เป็นปัญหาที่ควรจะทำการศึกษาและแก้ไข เพราะหากปล่อยปละละเลยไว้ก็จะยิ่งเพิ่มความรู้แรงของปัญหาและแผ่ขยายเป็นวงกว้างออกไป ซึ่งเป็นการยากแก่การแก้ไขความสูญ

พุทธธรรมและหลักทฤษฎี

- หลักเป็นสัปปายะ ๗
- หลักสังคหวัตถุ ๔
- หลักยปปริหานิยธรรม ๗
- หลักไตรสิกขา

ผู้วิจัยทำการศึกษาเรื่อง “กระบวนการพัฒนาวัดให้เป็นแหล่งการเรียนรู้ของคณะสงฆ์ไทย” เพื่อศึกษาสภาพและทรัพยากรของวัดในการพัฒนาวัดให้เป็นแหล่งการเรียนรู้ เพื่อศึกษากระบวนการพัฒนาวัดให้เป็นแหล่งการเรียนรู้ เพื่อนำเสนอกระบวนการพัฒนาวัดให้เป็นแหล่งการเรียนรู้ของคณะสงฆ์ไทย เป็นประโยชน์แก่การพัฒนาคน สังคม และประเทศชาติสืบต่อไป

โดยมีระเบียบวิธีวิจัยเป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed methods) ด้วยการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยคุณภาพ โดยการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นพระภิกษุ สามเณร ผู้นำชุมชน และประชาชน จำนวน ๒๐๐ รูป/คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพรรณนา (descriptive statistics) ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้เก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In Depth Interview) เจ้าอาวาสวัดพัฒนาตัวอย่าง ในเขตคณะสงฆ์ไทย ๖ ภาคฯ ละ ๑ วัด จำนวน ๙ รูป และการจัดสัมภาษณ์ทรงคุณวุฒิ ๙ รูป/คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ข้อสังเกตและการนำไปใช้

กระบวนการพัฒนาวัดให้เป็นแหล่งการเรียนรู้ของคณะสงฆ์ไทย ผลการศึกษาพบว่า จะต้องเตรียมงานเบื้องต้น ตั้งแต่การวางแผนงาน และแบ่งภาระหน้าที่แต่ละฝ่าย เช่น ฝ่ายวิชาการ ฝ่ายประชาสัมพันธ์ ฝ่ายจัดเตรียมเอกสารด้านข้อมูล ศึกษาแนวโน้มของประชาชน และการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับรู้ ว่า ทางวัดกำลังพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ขึ้นเพื่อประโยชน์ของชุมชนเอง และทุกฝ่ายก็จะได้ประโยชน์จากส่วนนี้ เปรื่องทำความเข้าใจกับชุมชนใกล้เคียงให้รับทราบข้อมูลของทางวัดด้วย การดำเนินการจัดการแหล่งการเรียนรู้ของวัด วัดคู่ประสงค์ทางวัดจะพัฒนาเป็นแหล่งการเรียนรู้ด้านไหนบ้าง ชุมชนและวัดมีอะไรเป็นจุดเด่น เมื่อจะพัฒนาวัดเป็นแหล่งการเรียนรู้ควรจะต้องมีทรัพยากรของทางวัดก่อน แล้วค่อยพัฒนาวัดและให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนา เพราะแต่ละแห่งก็จะมีวัดหรือสิ่งแวดล้อมภายในสถานที่ ควรเริ่มจากสิ่งที่มีอยู่ ค่อยปรับกระบวนการที่ค้นพบพัฒนาวัดให้เป็นแหล่งการเรียนรู้ ถ้าวัดมีวัดคู่โบราณก็ควรสร้างและพัฒนาประชาสัมพันธ์เป็นจุดเด่นของทางวัด สร้างศรัทธาให้คนเข้ามาชื่นชมสิ่งที่มีอยู่ ทั้งนี้ควรทำวัดให้มีความสะอาดร่มรื่น สะดวก มีร้านอาหาร มีสถานที่นั่งพักผ่อน มีที่จอดรถ การเดินทางไม่ไกลเกินไป ความปลอดภัย มีสถานที่ศึกษาเล่าเรียนพระไตรปิฎกหรือสถานที่ศึกษาธรรมะ

อ้างอิง

พระครูพัฒนสุตานุส
(วีระวัฒน์ สทรรคุโณ). (๒๕๕๗).
"กระบวนการพัฒนาวัดให้เป็นแหล่ง
การเรียนรู้ของคณะสงฆ์ไทย".
วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา.
บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหา
จุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

ประวัติผู้วิจัย

ประวัติการศึกษา
ปริญญาตรี
ปริญญาโท
ปริญญาเอก (พระพุทธศาสนา)
ปริญญาเอก (พระพุทธศาสนา)
ปริญญาเอก (พระพุทธศาสนา)
ปริญญาเอก (พระพุทธศาสนา)

ที่อยู่ปัจจุบัน

วัดพุทธประติมากรรม แขวงบางไผ่ เขต
บางเขน กรุงเทพมหานคร ๑๐๖๖๐
watphrasakul@gmail.com

สาระสำคัญ

ลักษณะของวัดที่เหมาะสมกับการจัดการให้เป็นแหล่งการเรียนรู้ จึง
จำเป็นต้องใช้การจัดการความรู้ เข้ามามีส่วนในกระบวนการสร้างรูปแบบของ
วัดให้เป็นไปตามหลักการของพระพุทธเจ้า โดยนำเอาหลักธรรมมาบูรณาการใน
การจัดการพัฒนาวัดให้เป็นแหล่งการเรียนรู้ ดังสามารถอธิบายได้ว่าหลักธรรมที่
นำมาบูรณาการในการพัฒนาวัดให้เป็นแหล่งการเรียนรู้ต้องมีความเป็นสลับซับซ้อน
ในด้านของสภาพแวดล้อม อารมณ์การคมนาคม ความปลอดภัย มีการ
ประชาสัมพันธ์ที่ดี มีบุคลากรอำนวยความสะดวก ต่อมาคือใช้หลักสังคหวัตถุ ๔
แล้วเชื่อมโยงให้เข้ากับหลักไตรสิกขา และหลักอภินิหารธรรมทั้ง ๗ เพื่อเอื้อต่อ
การพัฒนาให้เกิดความความสะอาด สงบ สวยงาม ทำให้มีการบริหารจัดการอย่าง
เป็นระบบ

MODEL IN LEARNING AND TEACHING

การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนธรรมศึกษา

กระตุ้นความคิด

การศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกธรรม เฉพาะที่ฆราวาสศึกษา เรียกว่า ธรรมศึกษา ซึ่งเป็นการศึกษาสำหรับฆราวาสตามหลักสูตรของคณะสงฆ์ แบ่งเป็น ๓ ชั้น คือ ธรรมศึกษาชั้นตรี ธรรมศึกษาชั้นโท ธรรมศึกษาชั้นเอก ซึ่งเป็นการสนองนโยบายของรัฐบาลในเรื่องการพัฒนาคนและสังคมที่มีคุณภาพ

พุทธธรรมและหลักทฤษฎี

- หลักอริยบท ๔ (นันทะ วิริยะ จิตตะ วิมังสา) ในการพัฒนาคน
- หลักสภาวะนิยธรรม ๖ (เมตตา ภาวกรรม เมตตา วชิกรรม เมตตาโมกข การณโมศีล สัจฉาปัญญา ชาติสุภาปัญญา) ในการพัฒนาคน และสังคมการเป็นอยู่ร่วมกัน
- หลักสติปัฏฐาน ๘ (วิจิกเทหะ ฐิติภังคะ ฐิติจิตตัง ฐิติกัมมัญญะ ฐิติวิญญายะ ฐิติวิมุตติโย ฐิติวิมุตติโย) ในการพัฒนาคน

ผู้วิจัยทำการศึกษาเรื่อง “การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนธรรมศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษากรุงเทพมหานครและจังหวัดนนทบุรี” เพื่อหาแนวทางการพัฒนาการเรียนการสอนธรรมศึกษาที่เหมาะสม ให้เกิดความนิยมแพร่หลายในเด็กนักเรียน ซึ่งจะเป็นการยกระดับการเรียนรู้ทางพระพุทธศาสนา และเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม และการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชาติสืบต่อไป

โดยมีระเบียบวิธีวิจัยเป็นการวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed methods) ด้วยการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยคุณภาพ โดยการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นผู้บริหาร ครูอาจารย์ และนักเรียน จำนวน ๒๕๐ คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) คำร้อยละ คำเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้เก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน ๑๐ รูป/คน และสนทนากลุ่ม (Focus Group) ผู้ทรงคุณวุฒิ ๔ รูป/คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ข้อสังเกตและการนำไปใช้

การจัดการธรรมศึกษา ยังขาดการติดตามผลหรือการประเมินจากผู้สอนด้วยว่า การจัดการเรียนการสอนปัจจุบัน ใช้อย่างไรและบรรลุประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด ควรนำแนวคิดการประเมินผลผู้เรียนตามสภาพจริงไปใช้ในการจัดการเรียนธรรมศึกษา ซึ่งมีรูปแบบ คือ ๑) ก่อนนำไปใช้ ผู้สอนต้องเรียนรู้เกี่ยวกับแนวทางการประเมินตามสภาพจริง ที่สำคัญที่สุด คือ การศึกษาด้วยตนเองและลงมือปฏิบัติจริง พัฒนาคำว่ารู้จากการลงมือปฏิบัติ ๒) สังเกต หรือแบบสอบถามแบบทดสอบ เพื่อพัฒนาการของผู้เรียน เพื่อยจะนำไปปรับปรุงการเรียนการสอนต่อไป การรวบรวมข้อมูลทำให้ผู้สอนได้ข้อมูลที่มีประโยชน์จากความเป็นจริงจากผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนธรรมศึกษา และนำเอาข้อมูลดังกล่าวมาใช้ในการปรับปรุงออกแบบประเมินผลเพื่อพัฒนาผู้เรียนแต่ละปี ด้วยศักยภาพของผู้สอนและประสิทธิภาพของผู้เรียน

สาระสำคัญ

รูปแบบการจัดการเรียนการสอนธรรมศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาเป็นการนำหลักพุทธธรรมมาใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอน และเป็นการนำหลักพุทธธรรมมาบูรณาการเข้าการพัฒนาการเรียน สร้างรูปแบบการเรียนแนวใหม่ โดยยึดหลักวิชาการนำหน้าด้วย ผู้สอนควรนำเอาหลักพุทธธรรมเพื่อมาเสริมแรงปลูกจิตศรัทธาให้ผู้สอนด้วยผู้เรียน ตลอดจนผู้ร่วมงาน สิ่งสำคัญในการทำงานนั้นจะต้องมีความศรัทธา หรือความพอใจในสิ่งที่จะทำแล้ว แม้งานจะสำเร็จตามวัตถุประสงค์ก็จริง แต่ผลงานที่ออกมาจะไม่เรียบร้อย เหมือนงานที่ได้รับมอบหมายแล้ว เกิดความรัก ความศรัทธาในภาระงานที่ได้รับมอบหมาย ก็จะสร้างสร้างศรัทธาด้วยพลังแรงขับเคลื่อน คือ หลักอิทธิบาท ๔ (ฉันท์ะ วิริยะ จิตตะ วิมังสา) ในการพัฒนางาน ๒) หลักสาขา ๖ (เมตตากรุณาธรรม เมตตาจักรม เมตตาโนกรรม สาธารณโภคี สัสสมัญญุตตา ทิฏฐิสัมัญญุตตา) ในการพัฒนาคน และสังฆกรรมเป็นอยู่ร่วมกัน ๓) หลักสี่ปรัยธรรม ๗ (รู้จักเหตุ รู้จักผล รู้จักตน รู้จักประมาณ รู้จักกาล รู้จักบริษัท รู้จักบุคคล) ในการพัฒนาตนเอง เพื่อประยุกต์สู่การพัฒนาสื่อการเรียนการสอน การเรียนการสอน กิจกรรมการเรียนการสอน และการวัดและประเมิน ดังนั้น การสอนธรรมศึกษาด้วยหลักพุทธธรรมจะสามารถทำให้ผู้เรียนได้ทั้งวิชาความรู้ทางโลกและเข้าใจหลักธรรมนำมาไปใช้ในชีวิตจริงได้ด้วย

อ้ายอิช

พระครูพุทธภูมิกร (ทวนชัย สุกโร) (๒๕๔๖). "การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนธรรมศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร และจังหวัดนนทบุรี". วิทยาลัยพบธพุทธศาสนาคุณุภันฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษ. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

ประวัติผู้วิจัย

ประวัติการศึกษา

พ.บ.

พ.ม.(การบริหารการศึกษา)

พ.ศ. (พุทธบริหารการศึกษา)

ที่อยู่ปัจจุบัน

วัดโสมค ตำบลบางกร่าง อำเภอเมือง
จังหวัดนนทบุรี ๑๑๐๐๐

PPTAB Model

การบริหารโรงเรียนวิถีพุทธชั้นนำ

กระตุ้นความคิด

การดำเนินงานของสถานศึกษาที่จะเข้าร่วมพัฒนาเป็นโรงเรียนวิถีพุทธนั้น ต่างก็วิเคราะห์จุดเน้นรูปแบบรายละเอียดและรูปแบบที่แตกต่างกัน ผู้บริหารจึงจำเป็นต้องศึกษาให้เข้าใจถึงแนวคิด วิธีการ และมีการวางแผนการพัฒนาที่ชัดเจน เพื่อการปฏิบัติที่ถูกต้องตามหลักการ ครอบคลุมและสัมพันธ์กับงานด้านอื่นๆ ของสถานศึกษา และให้บรรลุเป้าหมายของการดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธ คือ พัฒนาให้ผู้เรียนเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย และจิตใจ

พุทธธรรมและหลักทฤษฎี

- หลักไตรสิกขา
- หลักการบริหารโรงเรียนวิถีพุทธชั้นนำ ๕ ด้าน

การดำเนินงานของสถานศึกษาที่จะเข้าร่วมพัฒนาเป็นโรงเรียนวิถีพุทธนั้น ต่างก็วิเคราะห์จุดเน้นรูปแบบรายละเอียดและรูปแบบที่แตกต่างกัน ผู้บริหารจึงจำเป็นต้องศึกษาให้เข้าใจถึงแนวคิด วิธีการ และมีการวางแผนการพัฒนาที่ชัดเจน เพื่อการปฏิบัติที่ถูกต้องตามหลักการ ครอบคลุมและสัมพันธ์กับงานด้านอื่นๆ ของสถานศึกษา และให้บรรลุเป้าหมายของการดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธ คือ พัฒนาให้ผู้เรียนเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย และจิตใจ

ผู้วิจัยจึงศึกษาการบริหารงานโรงเรียนวิถีพุทธของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อพัฒนาการบริหารงานของโรงเรียนวิถีพุทธในสถานศึกษาที่รับผิดชอบและเป็นแนวทางในการบริหารงานสำหรับสถานศึกษาที่พัฒนาเข้าสู่โรงเรียนวิถีพุทธ โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed methods) ด้วยการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการวิจัยเชิงปริมาณ เก็บข้อมูลจากผู้บริหาร ครูผู้รับผิดชอบ และนักเรียน ด้วยแบบสอบถาม จำนวน ๒๔๐ ชุด วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา ด้วยค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และการวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน ๑๐ รูป/คน ด้วยการสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ข้อสังเกตและการนำไปใช้

ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารโรงเรียนวิถีพุทธชั้นนำของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร พบว่า มีปัจจัยทั้งเชิงบวกและเชิงลบ ในเชิงบวกนั้นสิ่งที่มีผลต่อการบริหารโรงเรียนวิถีพุทธชั้นนำ ได้แก่ การเอาใจใส่ดูแลของผู้บริหาร คณะครู นักเรียนและผู้ปกครอง รวมทั้งการส่งเสริมจากพระสงฆ์และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการขับเคลื่อนกิจกรรมเชิงพุทธ โดยมีการนำหลักพุทธธรรมและหลักวิถีพุทธมาประยุกต์ใช้อย่างเหมาะสม ในขณะที่ปัจจัยเชิงลบ ได้แก่ ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบุคลากร และด้านบริหารงานทั่วไป โดยในด้านการศึกษานั้นยังขาดการบูรณาการกับการเรียนการสอนในรายวิชาอื่นๆ นักเรียนขาดความสนใจในรายวิชาพระพุทธศาสนา ด้านงบประมาณยังขาดการบริหารงบประมาณที่นำมาใช้ในกิจกรรมเชิงพุทธ เนื่องจากโรงเรียนมีความปรารถนาที่จะบริหารงบประมาณที่เป็นอิสระ มุ่งส่งเสริมพุทธทางการเรียนในภาพรวมมากกว่าการจัดกิจกรรมเพียงอย่างเดียวโดยหนึ่ง ด้านบุคลากร พบว่า ทั้งครู นักเรียนยังไม่ได้มีความสนใจและเรียนรู้ในเชิงพุทธอย่างต่อเนื่อง ส่วนด้านบริหารงานทั่วไปนั้นยังเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารโรงเรียนวิถีพุทธในระดับน้อย

สาระสำคัญ

ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารโรงเรียนวิถีพุทธชั้นนำของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม ประกอบด้วย การบริหารโรงเรียนวิถีพุทธ ๕ ด้าน ๒๖ อัตลักษณ์ และปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารโรงเรียนวิถีพุทธ ๔ ด้าน โดยอาจใช้รูปแบบ “PPTAB Model” หมายถึง การพัฒนาด้านกายภาพ (Physical) ให้เป็นที่สันทัดต่อการเรียนรู้ ด้านการส่งเสริมวิถีพุทธ (Promote the Buddhist way) ด้านการเรียนการสอน (Teaching on Demand) ด้านส่งเสริมกิจกรรมเชิงพุทธ (Activities in Buddhist) ด้านพฤติกรรมของครู ผู้บริหาร นักเรียน เพื่อให้เอื้อต่อการเรียนรู้และการปฏิบัติที่นำไปสู่ด้านพฤติกรรมเชิงพุทธที่พึงประสงค์

อ้างอิง

พระมหาสุศักดิ์ สุธสโก (โพธิ์ใบ). (๒๕๖๕). “ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารโรงเรียนวิถีพุทธชั้นนำของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม”. วิทยาลัยพุทธศาสตร์คุณภูมิบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

ประวัติผู้วิจัย

ประวัติการศึกษา

ปริญญาธรรม ๓ ประโศก

ป.บธ., พธ., บ.

พธม (การบริหารการศึกษา)

พธ.ท. (พุทธบริหารการศึกษา)

ที่อยู่ปัจจุบัน

วัดเกษมราษฎร์ ตำบลบางพระสงฆ์ อำเภอ

เมือง จันทบุรี ๑๖๐๐๐

THE TEACHING OF MEDITATION

รูปแบบการสอนวิชากรรมฐาน

กระตุ้นความคิด

การศึกษาคามหลักสูตร นิสิตอันเป็นกำลังที่ สำ คัญ ของ พระพุทธศาสนาจึงต้องมีความรู้ความเข้าใจทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติถูกต้อง เพื่อเป็นผู้เผยแผ่พุทธศาสนาแก่ประชาชนทั้งใน ประเทศ และต่างประเทศต่อไป ด้วยเหตุนี้ วิชาวิปัสสนากรรมฐานถือเป็นหัวใจสำคัญของพระพุทธศาสนาที่มุ่งฝึกปฏิบัติให้เข้าถึงแก่นแท้ของพระพุทธศาสนาตามสมถและวิปัสสนากรรมฐานเป็นเครื่องพัฒนาจิตใจของตนเองและสามารถช่วยแนะนำผู้อื่นได้ด้วย

พุทธธรรมและหลักทฤษฎี

- หลักสูตรพื้นฐาน ๔
- โยนิโสมนสิการ
- ไตรสิกขา

ผู้วิจัยทำการศึกษารื่อง “รูปแบบการสอนวิชากรรมฐานที่พึงประสงค์สำหรับนิสิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย” เพื่อหา รูปแบบการสอนให้เหมาะสมกับภูมิปัญญาของนิสิตมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในฐานะเป็นบัณฑิตพุทธศาสตร์และเป็นผู้นำทางจิตวิญญาณของสังคม

โดยมีระเบียบวิธีวิจัยเป็นการวิจัยแบบผสมวิธี(Mixed Methods) ด้วยการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยคุณภาพ โดยการวิจัยเชิงปริมาณ ให้เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนิสิต จากคณะพุทธศาสตร์ คณะครุศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ และคณะมนุษยศาสตร์ จำนวน ๓๒๐ รูป/คน และ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพ ให้เก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์พระวิปัสสนาจารย์จำนวน ๑๐ รูป และสนทนากลุ่ม (Focus Group) ผู้ทรงคุณวุฒิ ๘ รูป/คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ข้อสังเกตและการนำไปใช้

ควรนำผลการวิจัยรูปแบบการสอนวิชากรรมฐานฯ ไปพัฒนาการเรียนการสอนวิชาธรรมภาคปฏิบัติ ในประเด็นที่สำคัญ ดังนี้ ๑) รูปแบบการสอนแบบสร้างศรัทธาและโยนิโสมนสิการ สอนให้คิดแบบจำแนกแจกแจงด้วยเหตุพิจารณาตามความเป็นจริงตามอารมณ์กรรมฐานปัจจุบัน ๒) รูปแบบการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้สอนควรสาธิตการปฏิบัติและให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง จนเกิดความชำนาญ ๓) การสอบอารมณ์ ผู้สอนได้ชี้แนะแนวทางการเดินจงกรมและนั่งกำหนดอย่างชัดเจน ชี้แนะแนวทางการแก้อารมณ์เมื่อผู้ปฏิบัติติดสภาวะการปฏิบัติ เพื่อช่วยให้ผู้ปฏิบัติเจริญก้าวหน้าในการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน

อ้างอิง

พระครูสังฆรักษ์จันทนศักดิ์
ถาวรธมโม (สุวรรณปาล) (๒๕๕๗).
“รูปแบบการสอนวิชากรรมฐานที่พึง
ประสงค์สำหรับนิสิต มหาวิทยาลัย
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย”.
วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา.
บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหา
จุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

ประวัติผู้วิจัย

ประวัติการศึกษา
ป.บ.พ.บ.
พธม.(การบริหารการศึกษา)
พธ.ด.(พุทธบริหารการศึกษา)

ที่อยู่ปัจจุบัน

วัดคลองเตย ตำบลบ้านคลองสวน
อำเภอพระแสงจังหวัด จันทบุรี
สมุทรปราการ ๑๐๖๐๐

สาระสำคัญ

รูปแบบการสอนวิชากรรมฐานที่พึงประสงค์สำหรับนิสิต มหาวิทยาลัย
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เป็นรูปแบบการสอนวิชากรรมฐาน โดยมี
องค์ประกอบ ๘ ประการ ได้แก่ ๑) รูปแบบการสร้างศรัทธาและโยนิโสณการ
ช่วยสร้างศรัทธาและแรงจูงใจในการปฏิบัติ เข้าใจพื้นฐานของนิสสิดและเป็น
กัลยาณมิตรที่แนะนำแนวทาง ๒) รูปแบบการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เน้นให้
ผู้เรียนลงมือปฏิบัติตามหลักไตรสิกขา มีการกำหนดอริยาบถใหญ่และย่อยผู้สอน
คอยเป็นกัลยาณมิตรแนะนำแนวทางการปฏิบัติ ๓) การสอนแบบฝึกทักษะการ
ปฏิบัติสาธิตการปฏิบัติและให้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเองตามหลักสติปัฏฐานและยึด
หลักไตรสิกขา ๔) เนื้อหาการสอนธรรมภาคปฏิบัติ สอนให้นิสิตเข้าใจหลักและ
ประโยชน์ของสติปัฏฐาน ๔ คือ กาย เวทนา จิต และธรรม ๕) วิธีการสอน สอน
ตามหลักสติปัฏฐาน ๔ กระตุ้นให้นิสิตลงมือปฏิบัติด้วยตนเองและใช้หลัก
คุณธรรมเสริมการปฏิบัติให้กับนิสิต ๖) กิจกรรมการสอน/การปฏิบัติ/การสอบ
อารมณ์ เป็นการประเมินการปฏิบัติช่วยแก้ไขและนำไปพัฒนาการปฏิบัติของ
นิสิต ๗) สื่อการสอน สอนให้นิสิตลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง โดยการสอบด้วยตนเอง
ยกตัวอย่างและใช้สื่อประกอบการปฏิบัติ ๘) วัดและประเมินผล สอนให้ลงมือ
ปฏิบัติด้วยตนเอง จัดบันทึกการ ส่งและสอบอารมณ์การปฏิบัติ และแนะนำแนว
ทางการปฏิบัติให้กับนิสิต

Strategies for Promoting Tourism Location on Cultural

ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวทางการศึกษาวัฒนธรรม

กระตุ้นความคิด

การศึกษาของ John J. Lindsay (๑๙๘๗) ได้กำหนดจิตความสามารถในการรองรับทางการท่องเที่ยวในรูปของสมการว่า เมื่อ $CC = f(Q, T, N, Ut, DM, AB)$ ดังนี้

Q = ปริมาณของแหล่งท่องเที่ยว

T = ความถนัดทางความคิดและทัศนคติในการใช้

N = ปริมาณนักท่องเที่ยว

Ut = ปริมาณกิจกรรมและการกำหนดค่าใช้จ่าย

DM = การปรับปรุงสภาพภูมิทัศน์และการจัดการสิ่งแวดล้อมและความสะอาด

AB = ทัศนคติและความคาดหวังของนักท่องเที่ยว และเจ้าของพื้นที่หรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการท่องเที่ยว

พุทธธรรมและหลักทฤษฎี

-แนวคิดการท่องเที่ยวเชิงพุทธ

-กระบวนการบริหารงาน

คุณภาพของแผนงาน (PDCA)

-กระบวนการบริหารงาน

คุณภาพของ Luther Gullocks (POSDCORB)

ทรัพยากรการท่องเที่ยว โดยเฉพาะแหล่งท่องเที่ยวประเภทวัดนับว่ามีคุณค่าเป็นอย่างยิ่ง เพราะวัดเป็นแหล่งที่เชื่อมโยงเรื่องราวความเป็นมาของวัฒนธรรมกับชุมชน และเป็นสถานที่รวบรวมมรดกศิลปวัฒนธรรม และศิลปกรรม อันแสดงถึงภูมิปัญญาและความเป็นอัตตริยะของบรรพบุรุษ ซึ่งพระครูสุจิตต์วันกร ได้มีความสนใจจึงได้ไปทำการวิจัยเรื่อง “กลยุทธ์การบริหารจัดการวัดเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวทางการศึกษาวัฒนธรรมในจังหวัดปทุมธานี” เพื่อเป็นแนวทางการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงการศึกษาวัฒนธรรมที่มีความเชื่อมโยงกับการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคม ศาสนา และการศึกษาต่อไป

โดยมีระเบียบวิธีวิจัยเป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Method) ด้วยการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยคุณภาพ โดยการวิจัยเชิงปริมาณ ให้เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นเจ้าอาวาส ผู้มาชุมชน นักท่องเที่ยวจังหวัดปทุมธานี จำนวน ๑๘๖ รูป/คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) คำร้อยละ คำเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพ ให้เก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน ๒๔ รูป/คน และสนทนากลุ่ม (Focus Group) ผู้ทรงคุณวุฒิ ๔ รูป/คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ข้อสังเกตและการนำไปใช้

กลยุทธ์การบริหารจัดการวัดเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวทางการศึกษาวัฒนธรรม สรุปภาพรวมทั้ง ๖ ด้าน ได้แก่ จัดคณะกรรมการบริหารภายในวัดร่วมกับชุมชน รณรงค์และอนุรักษ์ประเพณีวัฒนธรรม ส่งเสริมการท่องเที่ยวจัดกิจกรรมแหล่งเรียนรู้และจัดเทศกาลจิตใจประชาชน จัดสิ่งอำนวยความสะดวกแก่การเรียนรู้และเยี่ยมชมวัด วัดและบ้านมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการวัดที่ดีและประชาสัมพันธ์กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่ดี นอกจากนี้ หน่วยงานเกี่ยวกับกลยุทธ์การบริหารจัดการวัดเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวทางการศึกษาวัฒนธรรมในจังหวัดปทุมธานี ควรกำหนดเป็นนโยบายส่งเสริมวัดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางการศึกษาวัฒนธรรม ด้วยกลยุทธ์ทั้ง ๖ ด้านนี้

สาระสำคัญ

กลยุทธ์การบริหารจัดการวัดเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวทางการศึกษา วัฒนธรรมในจังหวัดปทุมธานี ประกอบด้วยกลยุทธ์ ๖ กลยุทธ์ ดังนี้

๑. กลยุทธ์ด้านศาสนสถาน/สภาพแวดล้อม วัดควรมีศาสนสถานที่เป็นแหล่งการเรียนรู้อย่างพุทธศิลป์ และมีคณะกรรมการดูแลจัดสิ่งอำนวยความสะดวกแก่พุทธศาสนิกชนและนักท่องเที่ยว

๒. กลยุทธ์ด้านศาสนวัตถุ วัดและชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารศาสนวัตถุ มีศาสนวัตถุเป็นที่เคารพนับถือจากพุทธศาสนิกชนและเป็นแหล่งการเรียนรู้ของชุมชน

๓. กลยุทธ์ด้านศาสนธรรม/ศาสนศึกษา วัดควรมีคณะกรรมการร่วมกับชุมชนในการบริหารศาสนศึกษาส่งเสริมให้มีการจัดการเรียนรู้ประเพณีวัฒนธรรม

๔. กลยุทธ์ด้านศาสนบุคคล วัดส่งเสริมพระภิกษุ สามเณร และคณาจารย์ให้ได้รับการศึกษาความรู้เกี่ยวกับศาสนสถานและศาสนวัตถุในวัด

๕. กลยุทธ์ด้านกิจกรรมภายในวัด วัดควรมีคณะกรรมการส่งเสริม การจัดการประเพณีวัฒนธรรม และวันสำคัญทางศาสนา

๖. กลยุทธ์ด้านวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี/ความเชื่อ วัดควรมีคณะกรรมการบริหารภายในวัดร่วมกับชุมชนส่งเสริมวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี/ความเชื่อให้เป็นแหล่งเรียนรู้ในชุมชน

อ้างอิง

พระครูอุทิศรัตนการ (วสุเมตฺโต) (๒๕๕๖). "ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการวัดเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวทางการศึกษา วัฒนธรรมในจังหวัดปทุมธานี". วิทยาลัยพุทธศาสนศึกษาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา. ปทุมธานี: วิทยาลัยพุทธศาสนศึกษาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา. ปทุมธานี: วิทยาลัยพุทธศาสนศึกษาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา.

ประวัติผู้วิจัย

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. ๒๕๖๐

พ.ศ. ๒๕๖๑ (มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์)

พ.ศ. ๒๕๖๒ (มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์)

ที่อยู่ปัจจุบัน

วัดบ้านประจักษ์วัด ตำบลบ้านประจักษ์ อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี ๖๖๐๐๐๐

THE CREATING NETWORK IN EDUCATION

การสร้างเครือข่ายด้านการศึกษาสงเคราะห์

กระตุ้นความคิด

ผู้ส่งสาร จะมี ส่วนประกอบในการ ดำเนินการเพื่อความสะดวกในการปฏิบัติ มีกรอบที่สร้างขึ้นเพื่อ เป็นเครื่องมือได้แก่ 5W1H ได้แก่ Who (ใคร) What (อะไร) Where (ที่ไหน) When (เมื่อไร) Why (ทำไม) และ How (อย่างไร)

พุทธธรรมและ หลักทฤษฎี

- อปริหานิยธรรม ๘
- ทฤษฎีภาวะผู้นำ
- ทฤษฎีการสร้างเครือข่าย การสื่อสาร
- องค์ประกอบเครือข่ายของ พระมหาสุหิธย์ อภาภโร (๒๕๔๘) มี ๕ ประการ
- ๑. พันธมิตรหรือสมาชิก
- ๒. จุดมุ่งหมาย
- ๓. การทำหน้าที่อย่างมี จิตสำนึก
- ๔. การมีส่วนร่วมและการ แลกเปลี่ยน
- ๕. ระบบความสัมพันธ์และการสื่อสาร

พระสังฆาธิการมีความสำคัญในการดูแลพระภิกษุ สามเณร ดูแลวัดให้เป็นระเบียบเรียบร้อย ให้พระภิกษุ สามเณร มีจริยวัตรงดงามประพฤติปฏิบัติ ตามตามหลักพระธรรมวินัย และมีกิจจะต้องจัดการศึกษาสงเคราะห์ที่เป็นการจัดการศึกษาที่วัดคณะสงฆ์ดำเนินการขึ้นเพื่อสนองต่อนโยบายของภาครัฐ ซึ่งพระครูสุนทรธัญรักษ์ ได้มีความสนใจจึงได้ไปทำการวิจัยเรื่อง “การสร้างเครือข่าย ด้านการศึกษาสงเคราะห์ของพระสังฆาธิการในจังหวัดปทุมธานี” การวิจัยครั้งนี้มี วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการสร้างเครือข่ายด้านการศึกษาสงเคราะห์ของพระสงฆ์ ในจังหวัดปทุมธานี เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์และความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของ พระสังฆาธิการกับการสร้างเครือข่ายด้านการศึกษาสงเคราะห์ในจังหวัดปทุมธานี และเพื่อนำเสนอรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำของพระสังฆาธิการกับการสร้าง เครือข่ายด้านการศึกษาสงเคราะห์ในจังหวัดปทุมธานี

โดยมีระเบียบวิธีวิจัยเป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Method) ด้วยการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยคุณภาพ โดยการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้เก็บข้อมูล จากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นเจ้าอาวาส ผู้ช่วยเจ้าอาวาส เจ้าคณะอำเภอ เจ้าคณะ ตำบล ในจังหวัดปทุมธานี จำนวน ๒๑๕ รูป วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนการ วิจัยเชิงคุณภาพ ใช้เก็บข้อมูลจากสัมภาษณ์เจาะลึก (In Depth Interview) เจ้าอาวาส ผู้ช่วยเจ้าอาวาส เจ้าคณะอำเภอ เจ้าคณะตำบล ในจังหวัดปทุมธานี จำนวน ๓๐ รูป และสนทนากลุ่ม (Focus Group) ผู้ทรงคุณวุฒิ ๘ รูป/คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ข้อสังเกตและการนำไปใช้

การสร้างเครือข่ายควรจัดตั้งคณะกรรมการศึกษาสงเคราะห์ระหว่าง พระสังฆาธิการ เจ้าอาวาส เจ้าคณะตำบล เจ้าคณะอำเภอ เจ้าคณะจังหวัด ตลอดจนถึงชุมชนมีส่วนร่วมกับการบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วน จังหวัด และกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เพื่อส่งเสริมการจัดการศึกษาสงเคราะห์โดยมี พระสังฆาธิการที่มีศักยภาพสูง ควรให้การสนับสนุนการศึกษาสงเคราะห์อย่าง จริงจัง โดยเฉพาะการจัดการศึกษาเด็กก่อนเกณฑ์ ควรตั้งกองทุนสนับสนุนการ บริหารการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ด้วยการจัดกิจกรรมร่วมกันระหว่าง โรงเรียน ชุมชน เพื่อสร้างความสามัคคีในกลุ่ม และควรมีเอกสารข่าวในการ ประสานสัมพันธ์จัดกิจกรรมเครือข่ายอย่างต่อเนื่อง

สาระสำคัญ

รูปแบบการสร้างเครือข่ายด้านการศึกษาสงเคราะห์ของพระสงฆ์ในจังหวัดปทุมธานี ประกอบด้วยการสร้างเครือข่าย ๘ ด้าน ได้แก่ ๑) การสร้างเครือข่าย ๒) การสื่อสารประชาสัมพันธ์ ๓) การสื่อและการใช้เครื่องมือสื่อสาร ๔) การประชาสัมพันธ์เชิงรุก ๕) การบริหารจัดการศึกษาสงเคราะห์ ๖) อาคารสถานที่ อาคารสถานที่ที่มีสภาพแวดล้อม ๗) การจัดการเรียนการสอน ๘) งบประมาณ โดยเฉพาะการสร้างเครือข่าย ที่พระสงฆ์อาศัยการระดับเจ้าอาวาส เจ้าคณะตำบล อำเภอ และจังหวัด ให้การสนับสนุน ร่วมมือ การจัดการศึกษาสงเคราะห์เป็นอย่างดี สร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้ในชุมชนเพื่อการเรียนรู้ การสร้างกิจกรรมร่วมกับโรงเรียนชุมชน

อ้างอิง

พระครูสุนทรวิจิตรักษ์ (บุญศิริ) (๒๕๕๓). "การสร้างเครือข่ายด้านการศึกษาสงเคราะห์ของพระสงฆ์ในการจังหวัดปทุมธานี". วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

ประวัติผู้วิจัย

ประวัติการศึกษา

พ.บ.

พ.บ.(การบริหารการศึกษา)

พ.ด. (พุทธบริหารการศึกษา)

ที่อยู่ปัจจุบัน

วัดกลางคลองสี่ ตำบลลาดสวาย

อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี

๒๕๖๕๐

Three NA Model

ค่ายคุณธรรมเชิงพุทธ

กระบวนความคิด

ค่ายคุณธรรม

เป็นกิจกรรมอย่างหนึ่ง
ที่จัดขึ้นเป็นรูปแบบ
ของการเรียนรู้นอก
ห้องเรียน เป็นลักษณะ
ของกิจกรรมนำความรู้
เพื่อพัฒนาความรู้สู่
ปัญญาส่งเสริมให้เกิด
ทักษะจากการลงมือทำ
ผ่านกิจกรรม เป็นการ
จัดกิจกรรมเรียนรู้ที่
ต้องการส่งเสริมให้
ผู้เรียนเรียนรู้อย่าง
ต่อเนื่อง มีทักษะชีวิต
คือแก้ปัญหาด้วย
ปัญญา มีวินัย สามัคคี
และมีสำนึก รวมถึงการ
คิดสร้างสรรค์ โดยมี
ผ่านพุทธทาสภิกขุเป็น
ผู้ริเริ่มขึ้นเมื่อปี พ.ศ.
๒๕๐๙ ในการจัด
กิจกรรมการเข้าค่าย
คุณธรรม ใช้ชื่อว่า
"ค่ายธรรมบุตร"

พุทธธรรมและ หลักทฤษฎี

- สักกปาละ ๓
- ปัญญาพิธรรม ๙
- ศาสนา ๙
- ไตรสิกขา
- SWOT
- ทฤษฎีทฤษฎีเรียนรู้ทาง
ปัญญาเชิงสังคม (Social
Learning Theory)
ของอัลเบิร์ต แบลลัว

ภูมิหลังที่มาของโมเดลนี้ พระครูปลัดวิสุทธิ นริศโร ได้ไปศึกษาวิจัยเรื่อง
"รูปแบบการจัดค่ายคุณธรรมเชิงพุทธสำหรับนักเรียนอาชีวศึกษาจังหวัด
สมุทรปราการ" เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนานักเรียนให้ตระหนักถึงการดำเนิน
ชีวิตที่เหมาะสมตามวัยของตนโดยการจัดหลักสูตรเข้าค่ายฝึกอบรมตามหลัก
พระพุทธศาสนา การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพเกี่ยวกับการจัด
ค่ายคุณธรรมเชิงพุทธที่เหมาะสม เพื่อสร้างรูปแบบการจัดค่ายคุณธรรมเชิงพุทธที่
เหมาะสม และเพื่อเสนอรูปแบบการจัดค่ายคุณธรรมเชิงพุทธที่เหมาะสม

โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยโดยใช้
ผู้บริหาร ครู และเป็นนักเรียนอาชีวศึกษา จำนวน ๒๐๐ คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบ
เจาะจง โรงเรียนอาชีวศึกษาในจังหวัดสมุทรปราการ จำนวน ๔ แห่ง เครื่องมือที่ใช้ใน
การวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ สันทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ และ
จัดอบรมโดยใช้กิจกรรมเป็นพื้นฐาน วิเคราะห์หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วน
เบี่ยงเบนมาตรฐาน

ข้อสังเกตและการนำไปใช้

การฝึกอบรมของค่ายคุณธรรมเชิงพุทธที่เหมาะสมของโรงเรียน
อาชีวศึกษา จังหวัดสมุทรปราการมีองค์ประกอบหลัก ๒ ประการคือ ๑) ปัจจัย
นำเข้าประกอบด้วยแนวคิด ทฤษฎี และปรัชญา ด้านหลักสูตร ด้านจุดมุ่งหมาย
วัตถุประสงค์ เป้าหมาย ด้านเนื้อหาการอบรม ด้านหลักสูตร ด้านวิทยากร
ทีมงาน ด้านการวางแผนการจัดการและงบประมาณ ด้านกระบวนการอบรม
ด้านสถานที่จัดค่าย อุปกรณ์ ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านอำนวยความสะดวก และด้าน
การประเมินผล ๒) กระบวนการฝึกอบรมผู้วิจัยใช้หลักสูตรของพุทธศาสนา คือ
หลักสูตรปัญญาวุฒิธรรม ๙ และหลักสูตรสัพเพชาด ๗ มาประยุกต์กับทฤษฎีที่
เกี่ยวข้องมาใช้เป็นหลักสูตรของการอบรม ซึ่งมีกิจกรรมรวมทั้งสิ้น ๑๓ กิจกรรม

สาระสำคัญ

หน้าที่หนึ่ง วงนอก หมายถึง มีคุณลักษณะน่ารู้ (Good to Know) คือ ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน รอบรู้ เป็นรูปแบบการจัดค่ายคุณธรรมเชิงพุทธสำหรับนักเรียน อาชีวศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ

หน้าที่สอง วงตรงกลาง หมายถึง มีคุณลักษณะน่าเข้า (attractive) คือ สัปปายะ ๗ ได้แก่ ๑) อารวาสัปปายะ (สถานที่) กิจกรรมทำประโยชน์ต่อสถานที่ ๒) โคจรสัปปายะ (การเดินทาง) กิจกรรมแข่งขันการเดินทาง ๓) ภัสสสัปปายะ (การพูดคุย) กิจกรรมกระบะซิบ ๔) บุคคลสัปปายะ (บุคคล) กิจกรรมมอญคนตี ๕) โภจสัปปายะ (อาหาร) กิจกรรมทำอาหาร ๖) อุตสัปปายะ (บรรยากาศ) กิจกรรมชมธรรมชาติ ๗) อธิยาปถสัปปายะ (การวางตน) กิจกรรมน่านับถือ

หน้าที่สาม วงชั้นใน หมายถึง มีคุณลักษณะน่าคบ (agreeable) คือ ปัญญาวิสุทธิธรรม ๔ ได้แก่ ๑) สัปปุริสังเสาะ (คบคนดี) กิจกรรมมิตรแท้ มิตรเทียม ๒) สัทธัมมัสสวนะ (วิชาการดี) กิจกรรมสร้างความรู้ใหม่ ๓) โยนิโสมนสิการ (คิดดี เหตุผลดี) กิจกรรมคิดใหม่ ทำใหม่ ๔) อัมมานุสธัมปฏิบัติ (ปฏิบัติดี ปฏิบัติชอบ) กิจกรรมปฏิบัติธรรม

อ้างอิง:

พระครูปลัดวิสุทธิ นิสฺสโร (จามนฺต). (๒๕๕๗). "รูปแบบการจัดค่ายคุณธรรมเชิงพุทธสำหรับนักเรียน อาชีวศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ". วิทยาลัยนันทพุทธศาสน์ศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬารามราชวิทยาลัย.

ประวัติผู้วิจัย

ประวัติการศึกษา

ป.บ.ศ., พ.ด.บ.

พ.ด.ม. (การบริหารการศึกษา)

พ.ด.ด. (พุทธบริหารการศึกษา)

ที่อยู่ปัจจุบัน

วัดบ้านโฆ ตำบลบางเสาธง อำเภอบางเสาธง จังหวัดสมุทรปราการ

E-mail: Thaivisut@hotmail.com,

Thaivisut@yahoo.com,

Thaivisut2551@gmail.com

SMART BILO. MODEL

พุทธบูรณาการเพื่อการพัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้

กระตุ้นความคิด

หลักพุทธธรรมที่สามารถนำมาบูรณาการเพื่อพัฒนาการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ได้ในองค์กร เพื่อส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เชื้อเชิญเมล็ดเกิดความสามารถร่วมกันในหมู่คณะ ร่วมมือกันในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงพัฒนาองค์กรและปฏิบัติภารกิจต่างๆ ให้สำเร็จ

พุทธธรรมและหลักทฤษฎี

หลักอิทธิบาท ๔
หลักไตรสิกขา
หลักพรหมวิหาร ๔
หลักสังคหวัตถุ ๔
หลักสังกัปปธรรม ๗
แนวคิดของ Peter Senge

ผู้วิจัยศึกษาเรื่อง “พุทธบูรณาการเพื่อการพัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน” เพื่อส่งเสริมและสามารถนำพาสถาบันอุดมศึกษาเอกชนสู่การเปลี่ยนแปลงเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้สถาบันอุดมศึกษาเอกชนพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้อย่างยั่งยืน มีคุณภาพในระดับนานาชาติ ตอบสนองความต้องการของสังคมและพัฒนาประเทศชาติได้ต่อไป

โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ คณะผู้บริหารมหาวิทยาลัยเอกชนในกรุงเทพมหานคร จำนวน ๒๑๑ คน ในจำนวน ๑๓ แห่ง ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการให้สัมภาษณ์เชิงลึกเป็นผู้เชี่ยวชาญจำนวน ๑๓ รูป/คนและผู้ทรงคุณวุฒิในการสนทนากลุ่มจำนวน ๕ รูป/คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า ๕ ระดับ แบบสัมภาษณ์ก็มีโครงสร้าง และแนวคำถามการสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา สถิติที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ข้อสังเกตและการนำไปใช้

วิธีการพัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้ตามแนวพุทธในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ประกอบด้วยหลักสำคัญ ๗ ประการ ได้แก่ ๑) สร้างแรงบันดาลใจให้พัฒนาศักยภาพของคนที่ประสบความสำเร็จ (Success Inspiration) ๒) สร้างระเบียบแบบแผนในการทำงาน (Mapping of Workflow) ๓) สร้างความตระหนักถึงเป้าหมายขององค์กรแห่งการเรียนรู้ (Aim of Learning Organization) ๔) สร้างการประสานสัมพันธ์ที่ดีในการเรียนรู้ (Relationship Learning) ๕) สร้างแนวทางในการพัฒนาความคิดรอบด้าน (Talent Development) ๖) สร้างความรู้ความเข้าใจ และทัศนคติที่ดี และพัฒนาการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ (CAP) ๗) พัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง (PDCA)

สาระสำคัญ

โมเดลนี้ ประกอบด้วย ภาพดาวที่มีวงรีเล็ก ๕ วง อยู่ด้านในแต่ละแฉกของดาว ซึ่งวางอยู่ในวงกลม ๕ วง ที่ซ้อนกัน โดยวงกลมทั้งหมดวางอยู่บนฐานสี่เหลี่ยมใหญ่ด้านล่าง ซึ่งภาพทั้งหมดมีความสัมพันธ์กัน ดังนี้

๑. วงกลมแรกในสุด เป็นสัญลักษณ์แทนการเริ่มต้นของการพัฒนาคือเริ่มจากการบูรณาการ “คน”

๒. วงกลมที่สอง ถัดจากวงกลมแรก เป็นสัญลักษณ์แทนวิธีการพัฒนาที่จะต้องสร้างความรู้ ความเข้าใจ เกิดทัศนคติที่ดีในการพัฒนาในแต่ละด้าน มีอักษรย่อ CAP คือ C (Cognitive) ความรู้ ความเข้าใจ A (Attitude) ทัศนคติ P (Performance) การพัฒนา

๓. ภาพดาว ๕ แฉก เป็นสัญลักษณ์แทนหลักพุทธธรรมซึ่งประกอบไปด้วยหลักธรรม ๕ หลักธรรมที่นำไปบูรณาการกับด้านแต่ละด้านของการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ได้แก่ ๑) หลักอริยปาท ๔ บูรณาการกับด้านความรอบรู้แห่งตน ๒) หลักโยนิโสมนสิการ บูรณาการกับด้านการสร้างแบบแผนความคิด ๓) หลักพรหมวิหาร ๔ บูรณาการกับด้านการสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกัน ๔) หลักสังคหวัตถุ ๔ บูรณาการกับด้านการสร้างวิสัยทัศน์ร่วม ๕) หลักสัปปุริสธรรม ๗ บูรณาการกับการคิดอย่างเป็นระบบ

๔. วงรีเล็ก ๕ วง ในดาวแต่ละแฉก เป็นสัญลักษณ์แทนวิธีการในการพัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้ตามแนวพุทธในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ๕ ประการแรก ด้วยการบูรณาการกระบวนการพัฒนาด้วยวงจรคุณภาพ PDCA ได้แก่ Plan (วางแผน) Do (ดำเนินการ) Check (ประเมินผล) และ Action (ปรับปรุง)

ลักษณะ

นางนฤมล ราชบุรี,
Director “พุทธบูรณาการเพื่อการพัฒนา
องค์กรแห่งการเรียนรู้ ในสถาบัน
อุดมศึกษาเอกชน” วิทยาลัยพุทธ
ศาสตร์คุณภูมิบัณฑิต สาขาวิชารพุทธ
บริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย:
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย

ประวัติวิทย

ประวัติการศึกษา
วพป.

พธม.(การบริหารการศึกษา)
พศ.๓ (พุทธบริหารการศึกษา)

ที่อยู่ปัจจุบัน

ศูนย์ข้อมูล วปอ.บ้านคูหาสวรรค์เขต
ถนนกุ่มเกล้า แขวงสามแยก
เขตปทุมธานี กรุงเทพมหานคร ๑๐๑๓๐๐

BUDDHIST INTEGRATIVE MODEL FOR COMPETENCY DEVELOPMENT

การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อการพัฒนาสมรรถนะบุคลากร

กระตุ้นความคิด

การนำหลัก
พุทธธรรมคำสอนของ
พุทธศาสนา ที่มี
ค่าสูงสุดควรแก่การ
เรียนรู้ น้อมนำมา
บูรณาการกับ
สมรรถนะหลักทั้ง ๕
ด้าน เพื่อให้ได้รูปแบบ
การบูรณาการหลัก
พุทธธรรมเพื่อการ
พัฒนาสมรรถนะ
บุคลากรสายสนับสนุน
วิชาการมหาวิทยาลัย

พุทธธรรมและ หลักทฤษฎี

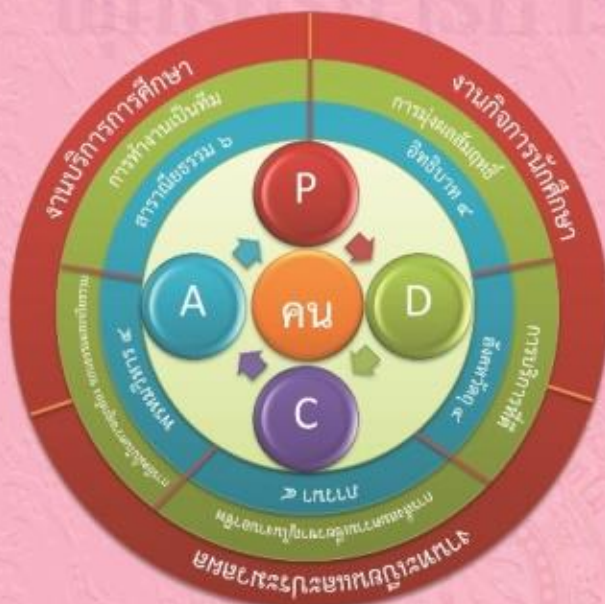
- หลักอิทธิบาท ๔
- หลักสังวรวัตถุ ๔
- หลักการงาน ๔
- หลักพรหมวิหาร ๔
- หลักสาราณียธรรม ๖
- วงจรคุณภาพ PDCA

ผู้วิจัยศึกษาเรื่อง “รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อการพัฒนาสมรรถนะบุคลากรสายสนับสนุนวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏในกรุงเทพมหานคร” เพื่อการพัฒนาสมรรถนะบุคลากรสายสนับสนุนวิชาการ และเพื่อเป็นการส่งเสริมให้บุคลากรของมหาวิทยาลัยราชภัฏมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์นั้นคือ มีความประพฤติดี วาจา ใจ ให้สำรวมยึดมั่นอยู่ในคุณงามความดี อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ประสบความสำเร็จทั้งในชีวิตครอบครัว และหน้าที่การงาน

โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ บุคลากรสายสนับสนุนวิชาการ ประกอบไปด้วย ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานสายสนับสนุนวิชาการ จำนวน ๓๗๒ คน ในจำนวน ๖ แห่ง ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการให้สัมภาษณ์เชิงลึกเป็นผู้ทรงคุณวุฒิและเชี่ยวชาญด้านหลักธรรมและการพัฒนาบุคลากร จำนวน ๘ รูป/คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม มาตราส่วนประมาณค่า ๕ ระดับแบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้าง และผู้ทรงคุณวุฒิและเชี่ยวชาญให้ข้อมูลในการสนทนากลุ่ม (Focus group) จำนวน ๕ รูป/คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ข้อสังเกตและการนำไปใช้

วิบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อการพัฒนาสมรรถนะบุคลากรสายสนับสนุนวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏในกรุงเทพมหานคร เป็นการนำหลักพุทธธรรมทั้ง ๕ หลักธรรมที่ส่งเสริมการพัฒนาสมรรถนะการปฏิบัติงานของบุคลากรสายสนับสนุนวิชาการมาบูรณาการด้วยสมรรถนะหลัก ๕ สมรรถนะในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ทั้ง ๓ ด้านของบุคลากร ด้วยกระบวนการพัฒนาวงจรคุณภาพ PDCA จะได้รับแบบดังนี้คือ ๑) บุคลากรมีสมรรถนะด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ ด้วยหลักอิทธิบาท ๔ ๒) บุคลากรมีสมรรถนะด้านการบริการที่ดี ด้วยหลักสังวรวัตถุ ๔ ๓) บุคลากรมีสมรรถนะด้านการสร้างความเชี่ยวชาญในงานอาชีพ ด้วยหลักการงาน ๔ ๔) บุคลากรมีสมรรถนะด้านการยึดมั่นในความถูกต้องชอบธรรมและจริยธรรม ด้วยหลักพรหมวิหาร ๔ จะได้ผลลัพธ์คือ บุคลากรมีสมรรถนะด้านการทำงานเป็นทีม ด้วยหลักสาราณียธรรม ๖ ๕) บุคลากรมีสมรรถนะด้านการทำงานเป็นทีม ด้วยหลักสาราณียธรรม ๕

สาระสำคัญ

รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อการพัฒนาสมรรถนะบุคลากรสายสนับสนุนวิชาการ เมืองประกอบต่างๆ ดังนี้

วงกลมที่ ๑ วงนอกสุดเป็นสัญลักษณ์แทนบทบาทหน้าที่ของบุคลากรสายสนับสนุนวิชาการ ได้แก่ ๑) งานบริการการศึกษา ๒) งานกิจการนักศึกษา ๓) งานทะเบียนและประมวลผล

วงกลมที่ ๒ เป็นสัญลักษณ์แทนสมรรถนะการปฏิบัติงานของบุคลากรสายสนับสนุนวิชาการ คือสมรรถนะทั้ง ๕ ด้าน ได้แก่ การมุ่งผลสัมฤทธิ์ การบริการที่ดี การส่งเสริมความเชี่ยวชาญในงานอาชีพ การยึดมั่นในความถูกต้องชอบธรรมและจริยธรรม และการทำงานเป็นทีม

วงกลมที่ ๓ เป็นสัญลักษณ์แทนหลักพุทธธรรมทั้ง ๕ ได้แก่ อิทธิบาท ๔ สังคหวัตถุ ๔ ทวาร ๔ พรหมวิหาร ๔ และสารานิยธรรม ๖

วงกลมที่ ๔ ประกอบด้วยวงกลมเล็ก ๔ วง อยู่ภายในเป็นสัญลักษณ์แทนกระบวนการพัฒนาด้วย วงจรคุณภาพ PDCA คือ ๑) การวางแผน : P (Plan) ๒) การปฏิบัติตามแผน : D (Do) ๓) การตรวจสอบ : C (Check) ๔) การปฏิบัติตามมาตรฐานที่กำหนด : A (Act)

อ้างอิง

นางอรุณ คำปราณี (๒๕๕๗). "รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อการพัฒนาสมรรถนะบุคลากรสายสนับสนุนวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์นครราชสีมา". วิทยาลัยพุทธศาสตร์คุณภูมิบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา. ปีที่ ๑๑ ฉบับที่ ๑ หน้า ๑-๑๐

ประวัติผู้วิจัย

ประวัติการศึกษา
พ.ม. (การบริหารการศึกษา)
พ.ด. (พุทธบริหารการศึกษา)

ที่อยู่ปัจจุบัน

๒๕๖๔/๑ หมู่บ้านเมธีวินทร์พาร ๒
จ.ฉะ. ๑ ถนนพหลโยธิน
ตำบลบ้านกลาง อำเภอเมืองฯ
จังหวัดพิษณุโลก ๖๕๐๐๐

The Educational Concept of Phrabrahmagunabhorn (P. A. Payutto)

แนวคิดทางการศึกษาของพระพรหมคุณาภรณ์ (ป. อ. ปยุตฺโต)

กระตุ้นความคิด

...อาตมภาพ

ยินดี ที่เมืองไทยได้มีพิธีนี้ และยินดีเป็นพิเศษที่ได้มาร่วมพิธีด้วย เพราะเป็นพิธีที่ควรแก่ความชื่นชม โสมนัสอย่างยิ่งของคนไทยทั้งชาติ ผู้มีบุญได้พบพระพุทธรูปเก่า มีสมเด็จพระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นสมเด็จพระบรมครูที่ทรงมีพุทธชุตินิพจน์เป็นพระมหากษัตริย์ในปัจจุบันนี้ ท่านเจ้าคุณพระธรรมปิฎก หรือชื่อท่านเจ้าคุณประยุทธิพงษ์รามา ท่านเป็นผู้สร้างเกียรติยศชื่อเสียงให้แก่เรา ให้แก่ประเทศชาติของเรา ให้แก่คณะองคมนตรีอย่างมากร...

พุทธธรรมและหลักทฤษฎี

-แนวทางการปฏิรูปการศึกษา (ฉบ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒)
-ทศนิพนธ์ในวาทะพิธีอัญเชิญคุณาภ (นันทรี แก้วนาค)

ปฏิรูปการศึกษาโดยอาศัยแนวคิดพระพรหมคุณาภรณ์ (ป. อ. ปยุตฺโต) เป็นการนำความคิดของนักปราชญ์สู่การจัดการศึกษา หรือการปฏิรูปการศึกษาที่มีความสอดคล้องกัน และมีความเป็นไปได้ในการปฏิรูปการศึกษา โดยพระมหาญาณวฑฺฒโน จิตฺตพฺผโน (พุทธาวงษ์) มีความประสงค์ที่จะนำแนวคิดทางการศึกษาของนักปราชญ์ทางการศึกษาของไทยมาสังเคราะห์เพื่อเป็นนโยบายปฏิรูปการศึกษา โดยเฉพาะแนวคิดทางการศึกษาของพระพรหมคุณาภรณ์ (ป. อ. ปยุตฺโต)

เป็นแถวผู้นำนักปราชญ์แห่งยุครัตนโกสินทร์ ผู้แตกฉานทั้งพุทธศาสนาและศาสตร์สมัยใหม่ อีกทั้งได้มีการนำแนวคิดการศึกษาของท่านไปปฏิรูปการศึกษาที่เห็นเป็นรูปธรรมชัดเจน เช่น โรงเรียนวิสุทธิพุทธ โรงเรียนรุ่งอรุณ โรงเรียนหอสี โรงเรียนสยามสามไตร เป็นต้น ท่านจึงได้ทำการวิจัย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวคิดทฤษฎีทางการศึกษาของไทย เพื่อยวิเคราะห์แนวคิดทางการศึกษาคตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา และเพื่อเสนอแนะนโยบายการปฏิรูปการศึกษาคตามแนวคิดของพระพรหมคุณาภรณ์ (ป. อ. ปยุตฺโต) ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสัมภาษณ์ ๙ รูป/คน และในการสัมภาษณ์ ๙ รูป/คน ใช้เครื่องมือวิจัย คือ แบบวิเคราะห์เนื้อหา แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง และแบบการสัมภาษณ์ตรวจสอบความเหมาะสม มีสถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล คือ การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ข้อสังเกตและการนำไปใช้

การปฏิรูปการจัดการศึกษาโดยอาศัยแนวคิดของพระพรหมคุณาภรณ์ (ป. อ. ปยุตฺโต) ได้เริ่มต้นขึ้นจากการวิเคราะห์ผลงานนิพนธ์ที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดจำนวน ๔๐ เล่ม ตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ใน ๖ ด้าน และทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยหลัก ๔C แล้วนำมาสังเคราะห์ เรียบเรียง และนำเสนอเป็นนโยบายการปฏิรูปการศึกษา ควรมีการประยุกต์ใช้สู่การปฏิบัติที่เชื่อมโยงกับหน่วยงานต่างๆ ได้แก่ รัฐบาล สถานศึกษา ประชาสังคม (บุคคล ครอบครัว สถาบันศาสนา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน และสื่อมวลชน) และมีข้อเสนอแนะว่า ควรมานโยบายการปฏิรูปการศึกษาตามแนวคิดของพระพรหมคุณาภรณ์ (ป. อ. ปยุตฺโต) ไปพัฒนาในแผนการศึกษาแห่งชาติ และประยุกต์ใช้สู่การปฏิบัติ โดยกำหนดหลักเกณฑ์ แนวทาง และคู่มือในการปฏิบัติ เพื่อชัดเจนในการปฏิบัติมากยิ่งขึ้น

สาระสำคัญ

เป็นแนวคิดที่ได้สังเคราะห์แนวคิดของนักปราชญ์การศึกษาแล้วบูรณาการผ่านกระบวนการนโยบาย จนเกิดเป็น “นโยบายการปฏิรูปการศึกษาตามแนวคิดของพระพุทธมกุณการณ (ป. อ. ปยุตฺโต)” ประกอบด้วยปรัชญาการศึกษา คือ “ที่วิเศษเกษมดีงาม ท่ามกลางธรรมชาติสมดุล อบอุ่นในสังคมสันติสุข” มีวัตถุประสงค์ ๑) เพื่อพัฒนามนุษย์ให้สามารถศึกษาค้นคว้าหาความรู้และดำเนินชีวิตด้วยธรรมปัญญาอย่างมีความสุข ๒) เพื่อพัฒนามนุษย์ให้อยู่ร่วมกันด้วยเมตตา สร้างสังคมสันติภาพ เกื้อกูลธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแห่งโลกมีเป้าหมาย ๑) ผู้เรียนได้รับการพัฒนาด้านกาย ศีล จิต และปัญญา ๒) ผู้เรียนเป็นผู้สมบูรณ์ด้วยอัตตหิตสมบัติและปรหิตสมบัติ ๓) ผู้เรียนสามารถพัฒนาชีวิตให้มีความสุขตามอัธยาศัย และมีนโยบายการปฏิรูปการศึกษา ๖ ด้าน (๑๖ ข้อ) ดังนี้ ๑. แนวการจัดการศึกษา ๒. การบริหารและการจัดการศึกษา ๓. มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา ๔. ครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ๕. ทรัพยากรเพื่อการการศึกษา ๖. เทคโนโลยีเพื่อการการศึกษา

อ้างอิง

พระมหาญาณวิมล จิตฺตพฺผโล (บุญธรรมโชติ). (๒๕๕๖). “การวิเคราะห์แนวคิดทางการศึกษาของพระพุทธมกุณการณ (ป.อ.ปยุตฺโต)”. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญราชภัฏนครราชสีมา.

ประวัติผู้วิจัย

ประวัติการศึกษา
ปริญญาตรี ๒ ปี โขสธ
ศ.บ. (นโยบายและการจัดการบริหารและการจัดการศึกษา)
พ.ด. (พุทธบริหารการศึกษา)

ที่อยู่ปัจจุบัน

วัดเสนาสนาราม ตำบลหัวดอ อำเภอ
พระนครศรีอยุธยา จังหวัด
พระนครศรีอยุธยา ๑๓๐๐๐
E-mail: yannawal9@gmail.com

TACIEE Model

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนวิชาพระพุทธศาสนา

กระตุ้นความคิด

การพัฒนาเชิงบูรณาการระหว่าง บ้าน วัด และโรงเรียน ตามหลักการพัฒนาแบบ “บวร” นั้นมีเป้าหมายคือ ๑) ส่งเสริมให้พระสงฆ์เป็นตัวแทนของสถาบันพระพุทธศาสนาในการเป็นผู้นำทางจิตใจของประชาชน และทำหน้าที่สอนพระพุทธศาสนาในโรงเรียน ๒) ส่งเสริมให้วัดเป็นศูนย์กลางของชุมชนเป็นวิฆนุญ เพื่อทำบุญทำพระธรรมเทศนาตลอดจนการพบปะสังสรรค์ ๓) ส่งเสริมให้วัดเป็นศูนย์กลางการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านศิลปกรรมต่างๆ เช่น ประติมากรรมปูนปั้น ศิลปกรรมแกะสลักไม้ จิตรกรรมฝาผนัง

พุทธธรรมและหลักทฤษฎี

- ศึกษาการสอน ๔
- ศึกษาพิธีกรรม ๗
- กิจกรรมการเรียนรู้การสอน
- ๑. หลักสูตร
- ๒. ผู้สอน
- ๓. กิจกรรมการเรียนรู้การสอน
- ๔. วิเคราะห์กรณีศึกษาการสอน
- ๕. สภาพแวดล้อมและสถานที่
- ๖. ประเมินผล

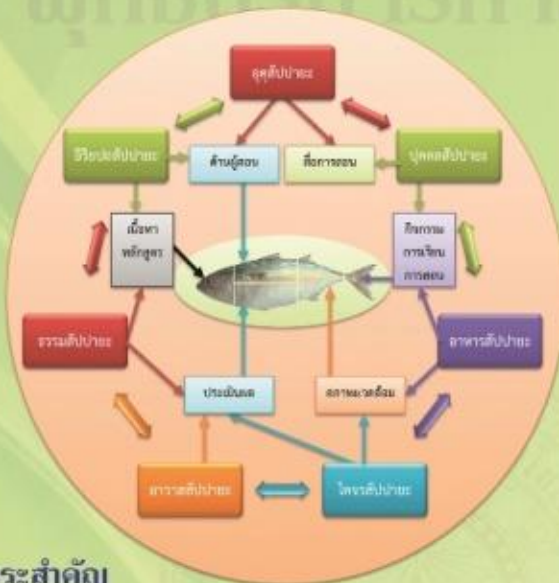
ภูมิหลังที่มาของโมเดลนี้ พระครูอุทุมพรภิตตคุณ ได้ไปศึกษาวิจัยเรื่อง “การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนวิชาพระพุทธศาสนาในระดับประถมศึกษาของโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี” เพื่อนำผลที่ได้จากการศึกษามาเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนวิชาพระพุทธศาสนา อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนานักเรียนให้เกิดการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนาและเกิดเป็นประโยชน์ในการพัฒนาเยาวชนไทยให้เป็นคนดี เก่ง และมีความสุขในสังคมไทย

โดยมีระเบียบวิธีวิจัยเป็นการวิจัยแบบผสมผสานวิธี(Mixed Methods) ด้วยการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษา ๓๓ คน ครูผู้สอนวิชาพระพุทธศาสนา จำนวน ๒๒๔ คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพรรณนา (descriptive statistics) ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้เก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In Depth Interview) ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน ๓๔ รูป/คน และการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ผู้ทรงคุณวุฒิ ๑๑ รูป/คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ข้อสังเกตและการนำไปใช้

แบบอย่างที่ดีต่อการจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับบริบทของสังคมและชุมชน คือ

- ๑) การพัฒนาศูนย์การเรียนรู้พระพุทธศาสนา
- ๒) การสร้างจิตอาสาชุมชน
- ๓) การจัดการเรียนรู้และจัดกิจกรรมการเรียนรู้สอน เน้นด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านความกตัญญู และด้านความสำนึกในความเป็นไทย

สาระสำคัญ

อธิบายได้ว่า ปลา คือ สถานศึกษาหรือโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัด องค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี เป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ (Knowledge Organization: KO)

ส่วนที่ ๑ ส่วนหัว หมายถึง วิสัยทัศน์ (Knowledge Vision : KV) คือ โครงสร้างขององค์การ (Structure) และบุคลากร (Staff) หรือเป้าหมายในการ พัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนา สามารถนำหลักพุทธ จริยธรรม สัปปายะ ๗ มาประกอบในการจัดหลักสูตร เพื่อให้เนื้อหาการเรียนรู เกิดประสิทธิภาพที่ดีงาม

ส่วนที่ ๒ หมายถึง ส่วนตัวปลา (Knowledge : Sharing : KS) คือ ค่านิยมร่วม (Shared values) ระบบการปฏิบัติงาน (System) รูปแบบการ บริหารจัดการ (Style) ซึ่งเป็นส่วนของการแลกเปลี่ยนความรู้ ที่ผู้บริหาร สถานศึกษา มีบทบาทสำคัญในการช่วยกระตุ้นให้ครูผู้สอนวิชาพระพุทธศาสนา มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ความรู้ พร้อมอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ให้ เกิดการยกระดับความรู้ และเกิดนวัตกรรมใหม่ สามารถนำหลักพุทธ จริยธรรมสัปปายะ 7 มาประกอบในการจัดบรรยากาศและฤดูกาลในการเรียนรู้ที่ เหมาะสม โดยมีความเป็นกลาง และความพอเพียงเป็นแกนสัมพันธ์ในใจที่สบาย

ส่วนที่ ๓ หมายถึง ส่วนหาง (Knowledge Assets : KA) คือ กลยุทธ์ องค์การ (Strategy) ทักษะการบริหาร (Skill) ซึ่งเป็นส่วนของคลังความรู้ ที่ได้ จากกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เชื่อมโยงเครือข่ายประยุกต์ใช้ สามารถนำ หลักพุทธจริยธรรมสัปปายะ ๗ สร้างรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้ มีสถานที่จัดการ เรียนรู้จากสิ่งแวดล้อมที่ดี

อ้างอิง

พระครูอุทุมพรภักดีคุณ (เลื่อน ภมโร, ๒๕๕๗). "การจัดกิจกรรมการ เรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนา ระดับประถมศึกษาโรงเรียนสังกัด องค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี". วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร์คุณภูมิบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา. ปณิธิวิทยาลั: มหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

ประวัติผู้วิจัย

ประวัติการศึกษา

พ.ม.(การบริหารการศึกษา)

พ.ศ. (พุทธบริหารการศึกษา)

ที่อยู่ปัจจุบัน

วัดระแตง ถนนวิเศษชัยชาญ

ตำบลบางรักใหญ่ อำเภอบางบัวทอง

จังหวัดนนทบุรี ๑๑๑๑๐

BOONSAI MODEL

การส่งเสริมภาวะผู้นำตามหลักพุทธจริยธรรม

กระค้นความคิด

พุทธวิธีบริหารยึดหลักธรรมมาธิปไตยเป็นสำคัญ ด้วยเหตุผลที่ว่าผู้บริหารเองต้องประพฤติธรรมและใช้ธรรมเป็นหลักในการบริหาร พุทธวิธีบริหารจึงไม่เป็นให้เป็น อัตตาธิปไตย และโลกาธิปไตย ผู้บริหารที่ดีต้องเป็นธรรมาธิปไตย

พุทธธรรมและหลักทฤษฎี

- ทศิยาปาณิกสูตร
 - ทวารวิการ ๔
 - ปิฎกศีลธรรม ๗
 - กัลยาณมิตรา ๗
 - สังคหวัตถุ ๔
 - ทฤษฎีภาวะผู้นำ ๔
๑. ภาวะผู้นำเชิงคุณลักษณะ
 ๒. ภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรม
 ๓. ภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์
 ๔. ภาวะผู้นำโมดโม

ภูมิหลังที่มาของโมเดลนี้ พระครูสังฆรักษ์บุญโส รัตนปุตโต ได้ไปศึกษาริวิจัยเรื่อง “รูปแบบการส่งเสริมภาวะผู้นำตามหลักพุทธจริยธรรมในโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกธรรม จังหวัดนนทบุรี” ซึ่งท่านมีความต้องการที่จะส่งเสริมพัฒนาภาวะผู้นำของเจ้าอาวาสที่ปฏิบัติหน้าที่ทั้งด้านผู้ปกครองและผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม อันจะเป็นประโยชน์ต่อพระพุทธศาสนา จึงได้ทำการวิจัยเรื่องนี้

มีระเบียบวิธีวิจัยเป็นแบบผสมผสาน (Mixed Methods) ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยเชิงปริมาณเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหาร และครูสอนพระปริยัติธรรมแผนกธรรมโรงเรียนพระปริยัติธรรม จังหวัดนนทบุรี จำนวน ๒๕๔ รูป ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกทั้งโครงสร้างและการสนทนากลุ่ม (Focus Group) จากกลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน ๑๔ รูป/คน จากนั้นนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (t-test) และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา

ข้อสังเกตและการนำไปใช้

วิธีการและกระบวนการส่งเสริมการพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักพุทธจริยธรรมที่เหมาะสมต่อผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกธรรม จังหวัดนนทบุรีนั้น มีความต้องการให้มีการพัฒนาเป็นกลุ่ม เช่น การประชุมทางวิชาการ การประชุมเชิงปฏิบัติการ การอบรม สัมมนา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะเสริมสร้างจุดแข็ง และพัฒนาจุดอ่อนของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมให้ดียิ่งขึ้น นอกจากนี้ ควรจะบูรณาการแนวนโยบายการส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาภาวะผู้นำ ผู้บริหารและครูสอนพระปริยัติธรรม ในประเด็นอื่นๆ นอกเหนือจากผู้นำตามหลักพุทธจริยธรรม เช่น ทักษะในการบริหารจัดการ การสื่อสารในองค์การ ระบบสารสนเทศ ทักษะในการใช้ภาษาอังกฤษ เป็นต้น

สาระสำคัญ

รูปแบบการส่งเสริมการผู้นำตามหลักพุทธจริยธรรมในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรม จังหวัดนนทบุรี ซึ่งประกอบด้วยบันได ๓ ขั้น ๔ เสาหลัก ได้แก่

บันไดขั้นที่ ๑ หมายถึง องค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี

บันไดขั้นที่ ๒ หมายถึง สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดนนทบุรี

บันไดขั้นที่ ๓ หมายถึง คณะสงฆ์จังหวัดนนทบุรี

โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรม ประกอบด้วย ๔ เสาหลัก คือ

เสาที่ ๑ หมายถึง ภาวะผู้นำเชิงคุณลักษณะ ซึ่งประกอบด้วยหลักพุทธ

จริยธรรม ๒ หลักธรรม คือ พรหมวิหาร ๔ และ สัปปริยธรรม ๗

เสาที่ ๒ หมายถึง ภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรม ซึ่งประกอบด้วย หลักพุทธ

จริยธรรม ๒ หลักธรรม คือ กัลยาณมิตร ๗ และ สังคหวัตถุธรรม ๔

เสาที่ ๓ หมายถึง ภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ ซึ่งประกอบด้วย หลักพุทธ

จริยธรรม ๒ หลักธรรม คือ ธรรมคุ้มครองโลก ๒ ทศพิธราชธรรม

เสาที่ ๔ หมายถึง ภาวะผู้นำสมัยใหม่ ซึ่งประกอบด้วย หลักพุทธ

จริยธรรม ๒ หลักธรรม คือ สุจริตธรรม และ อิทธิบาท ๔

อ้างอิง

พระครูสังฆรักษ์บุญไธโรคนปุญโธ (สามา), (๒๕๖๗). "รูปแบบการส่งเสริมการผู้นำตามหลักพุทธจริยธรรมในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรม จังหวัดนนทบุรี". วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

ประวัติผู้วิจัย

ประวัติการศึกษา

พรม (การบริหารการศึกษา)

พ.ด. (พุทธบริหารการศึกษา)

ที่อยู่ปัจจุบัน

วัดเคโน ตำบลบางม่วง อำเภอนครหลวง จังหวัดนนทบุรี ๑๑๐๐๐

KAP Model

สมรรถนะการสอนวิชาพระพุทธศาสนาของครู

กระต้นความคิด

พระพุทธเจ้าทรงมีวิธีการสอน ๔ อย่าง หรือที่เรียกว่า ๔ ส ได้แก่ สันติสนทนา สมาทปนาลงฺกเขตฺตนา และธัมมกัถิยนา ซึ่งแปลสั้นๆ ได้ว่า “ถาม-แจ้ง-อุจฺจน กัถาหาญ วาจิง” หรือ “ชี้ชัด แจ้งชวน ตักถัก ฉกฉวย”

พุทธธรรมและหลักทฤษฎี

- หลักการสอน ๔
- วิธีสอน ๔
- สมรรถนะ ๕ ประเภทของครูผู้สอน วิชาพระพุทธศาสนา (๒๕๕๐)
- การจัดการเรียนการสอน
- ๑. หลักการจัดการเรียนรู้
- ๒. การเรียนการสอน
- ๓. กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้
- ๔. การใช้สื่อการเรียนการสอน
- ๕. การวัดและประเมินผล

ภูมิหลังที่มาของโมเดลนี้ พระครูเกษมสุมิตรคุณ ได้ไปศึกษาวิจัยเรื่อง “หลักสูตรการพัฒนาสมรรถนะการสอนวิชาพระพุทธศาสนาของครูโรงเรียนประถมศึกษาเขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร” เนื่องจากมีความสนใจถึงปัญหาการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาในอดีตจนถึงปัจจุบันที่ยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร จึงได้หาแนวทางการพัฒนาครูผู้สอนวิชาพระพุทธศาสนา เพื่อที่จะนำผลการศึกษาไปเป็นข้อมูลในการปรับปรุงแก้ไขโดยเฉพาะครูผู้สอนให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพในการสอนวิชาพระพุทธศาสนา

โดยมีระเบียบวิธีวิจัยเป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods) ด้วยการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยคุณภาพ โดยการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นผู้อำนวยความสะดวก รองผู้อำนวยการ ผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา เขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร จำนวน ๙๗ คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพรรณนา (descriptive statistics) ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้เก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In Depth Interview) ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน ๑๐ รูป/คน และการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ผู้ทรงคุณวุฒิ ๔ รูป/คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ข้อสังเกตและการนำไปใช้

หลักสูตรการพัฒนาสมรรถนะครูสอนวิชาพระพุทธศาสนานั้น ควรประกอบด้วย ๑) เนื้อหาวิชาพระพุทธศาสนา ๒) พุทธประวัติและพุทธสาวก ๓) หลักธรรม ๔) แนวทางปฏิบัติ (ศาสนพิธี/กิจกรรม) นอกจากนี้ ครูควรมีความรู้ด้านเนื้อหา สามารถออกแบบการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสมกับวัยผู้เรียน ในขณะที่ครูสอนจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องเรียนรู้การออกแบบการเรียนวิชาพระพุทธศาสนาที่เหมาะสมกับสภาวะสังคมปัจจุบัน การปฏิบัติตามหลักศาสนาจากประสบการณ์ของตน และเป็นต้นแบบที่ดีให้กับลูกศิษย์ ครูที่มีความรู้เรื่องศาสนา มีความศรัทธาในการปฏิบัติต่อหลักศาสนา และมีความตั้งใจในการคิดสร้างสรรค์ ในการสร้างแบบการเรียนรู้ให้นักเรียนทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน

อ้างอิง

พระครูเกษมศุทธิคุณ (สุขสันต์ สอนตจิตโต), (2557). “หลักสูตรการพัฒนาสมรรถนะการสอนวิชาพระพุทธศาสนาของครูโรงเรียนประถมศึกษาเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ”. วิทยาลัยพุทธศาสตร์คุณานุเคราะห์ สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

ประวัติผู้วิจัย

ประวัติการศึกษา
พ.ม. (การบริหารการศึกษา)
พ.ด. (พุทธบริหารการศึกษา)

ที่อยู่ปัจจุบัน

วัดพัฒนาราม ถนนประชาพัฒนา
แขวงท่าบ่อ เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
กรุงเทพมหานคร ๑๐๕๖๐

สาระสำคัญ

องค์ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรการพัฒนาสมรรถนะการสอนวิชาพระพุทธศาสนาของครูโรงเรียนประถมศึกษาเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กรุงเทพมหานคร ประกอบด้วยหลักสำคัญ ๓ อย่าง (KAP) คือ ๑) ความรู้ (K=Knowledge) ๒) ทักษะ (A=Attitude-A) และ ๓) การปฏิบัติ (P=Practice) และในด้านความรู้ ประกอบด้วยประเภทความรู้ ๔ ด้าน คือ ๑) การจัดทำแผนการเรียนรู้ ๒) การออกแบบการเรียนรู้ ๓) การใช้สื่อและพัฒนาสื่อการเรียนการสอน ๔) การจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ โดยการบูรณาการการสอนวิชาพระพุทธศาสนาเข้ากับบทเรียนพระพุทธศาสนา ได้แก่ ๑) ความรู้ด้านการจัดทำแผนการเรียนรู้ สร้างทัศนคติของครูที่ดีต่อการสอนวิชาพระพุทธศาสนาในการทำแผนการเรียนการสอนเหมาะสมดี กระบวนการเรียนการสอน ๒) ความรู้ด้านการออกแบบการเรียนรู้ สร้างทัศนคติของครูที่ดีต่อการสอนวิชาพระพุทธศาสนาในการออกแบบการเรียนรู้บูรณาการส่งเสริมการเรียนรู้ ๓) ความรู้ด้านการใช้สื่อและพัฒนาสื่อการเรียนการสอนสร้างทัศนคติของครูที่ดีต่อการสอนวิชาพระพุทธศาสนาในสื่ออิเล็กทรอนิกส์ระดับให้นักเรียนมีทักษะ ใช้สื่อสิ่งพิมพ์ วัสดุ และสื่อเทคโนโลยี ๔) ความรู้ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ สร้างทัศนคติของครูที่ดีต่อการสอนวิชาพระพุทธศาสนาให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม

**หลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา
ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์
รับสมัครนิสิตใหม่
ระหว่างเดือนกุมภาพันธ์-พฤษภาคมของทุกปี**

โทร. ๐๔๓ ๐๓๐ ๕๐๓๘

๐๘๗ ๕๑๗ ๖๑๕๒

www.edmcu.net

www.mcu.ac.th

ก่อนจะเป็น **ปวี**. พุทธบริษัทกรศึกษา

เรียน ป.ตรี ตั้งใจพินิจแนบสนิท
อ่าน-ฟัง-พูด ทวนซ้ำตามตำรา

เรียน ป.โท ต้องมุ่งมั่นขยันคิด
วิเคราะห์ แล้วสังเคราะห์ กะเทาะทอน

เรียก 'จินตามยปัญญา' มีค่ายิ่ง
ตรึกความคิดตรองความคิดติดตาม

เรียน ป.เอก ตั้งใจเขียนเพียรประดิษฐ์
'ภาวนามยปัญญา' วิชชาชั้นสูง

เป็นบัณฑิตต้องสมความตามบัณฑิต
จบแล้วสร้างแต่ปัญหาทุกคราไป

ดร.พุทธบริษัทการศึกษา
ทฤษฎีเรียนครบจบธรรมนิยม

จากเรียนรู้ ตรี-โท-เอก ได้เสกจิต
รู้แบ่งปันกตัญญูครูอาจารย์

รับบริหารล้มเลิกเล่าศึกษา
รู้ไม่โรนแก้ไขให้บรรเทา

ดร.พุทธบริษัทการศึกษา
ต้องมีหลักฐานหมดทุกกฎเกณฑ์

ต้องตามติดบทเรียนเพียรศึกษา

เรียก 'สุตมยปัญญา' สดภาพ
แท่ง-พินิจ-วิพากษ์-วิจารณ์ ก่อน

ลด-เพิ่ม-พ้อน ผันปรับกระชับความ
เย็น-ลึก-นิ่ง อ่างสุตฺรไม่พูดพล่าม

จึงลงนามผนวกจินตนาการ
รู้แล้วคิดเลือกเลือกเลือกสาร

ประสบการณ์ ตรี-โท-เอก ต้องเสกใจ
ทำ-พูด-คิด ด้วยปัญญาค่ายิ่งใหญ่

อย่างนั้นใช้เรียกเรียนผลิตบัณฑิตเทียม
ครุศาสตร์ ประกาศศร่าเพิ่มคำเปี่ยม

ยังยอดเยี่ยมย่อนจบประสบการณ์
รู้ผลิตชอบตนจึงหันผ่าน

รู้ประสานเพื่อนห้องพี่น้องเรา
รู้ปัญหา, สมุทัย ทั้งใหม่เก่า

รู้จักเป้าหมายปฏิบัติให้ชัดเจน
ต้องสร้างค่าความรู้ให้โดดเด่น

มีจุดเน้น พร้อมกล้าใช้ ทุกโมเดล

ดร.แสง นิลนามะ

หัวหน้าภาควิชาศาสนาและปรัชญา คณะพุทธศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย